

**ЗАКОН
О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ**

I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Законом о високом образовању утврђују се циљеви, принципи, организација и финансирање високог образовања у Републици Српској (у даљем тексту: Република), услови и начин обављања дјелатности, одговорност, право и обавезе надлежних органа у овој области, установљавају органи за спровођење закона и међународних обавеза, утврђује начин осигурања квалитета, као и друга питања од значаја за обављање дјелатности високог образовања у Републици.

Дјелатност високог образовања

Члан 2.

Овим законом успостављају се принципи и стандарди пружања високог образовања, као дјелатности од посебног друштвеног интереса у Републици, у складу са стратешким циљевима европског простора високог образовања.

Циљеви високог образовања

Члан 3.

Основни циљеви високог образовања су:

- а) стицање, развијање, заштита и преношење знања и способности, посредством наставе и научноистраживачког рада с циљем да допринесу развоју способности појединаца и друштва,
- б) пружање могућности појединцима да под једнаким условима да стекну високо образовање и да се образују током читавог живота и
- в) успостављање и развијање сарадње у високом образовању.

Принципи високог образовања

Члан 4.

Дјелатност високог образовања заснива се на следећим принципима:

- а) академске слободе и академска самоуправа,
- б) аутономија високошколске установе,
- в) јединство наставе и научноистраживачког, односно умјетничког рада,

- г) отвореност према јавности и грађанима,
- д) уважавање хуманистичких и демократских вриједности европске и националне традиције,
- ђ) усклађивање са европским системом високог образовања и унапређивање академске мобилности наставног особља и студената,
- е) поштивање људских права и грађанских слобода, укључујући забрану свих видова дискриминације,
- ж) учешће студената у управљању и одлучивању, посебно у вези са питањима која су од значаја за квалитет наставе,
- з) равноправност високошколских установа, без обзира на облик својине, односно на то ко је оснивач,
- и) обезбјеђивање квалитета и ефикасности студирања,
- ј) концепт цјеложивотног образовања и
- к) афирмација конкуренције образовних и истраживачких услуга ради повећања квалитета и ефикасности високошколског система.

Нивои високог образовања

Члан 5.

(1) Високо образовање организује се у три циклуса:

(2) а) Студије првог циклуса су:

1) основне академске студије, на којима се изводи академски студијски програм који оспособљава студенте за развој и примјену научних, стручних и умјетничких достигнућа и које трају најмање три а највише четири године и које се вреднују са најмање 180 односно 240 бодова, европски кредитни трансферни систем (EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM, у даљем тексту: ECTS),

2) основне струковне студије, на којима се изводи струковни студијски програм који оспособљава студенте за примјену знања и вјештина потребних за укључивање у радни процес и које трају најмање три а највише четири године и које се вреднују са најмање 180 односно 240 ECTS бодова,

3) Први циклус основних академских студија води до академске титуле и звања *bachelor* за одређену област или еквивалента а први циклус основних струковних студија води до струковног звања *professional bachelor* за одређену област или еквивалента.

б) Студије другог циклуса

1) други циклус академских студија води до академске титуле и звања *мастер* за одређену област, стеченог након завршеног првог циклуса академског студија и траје једну или двије године а вреднује се са 60, односно 120 ECTS бодова и то на начин да у збиру са првим циклусом представља 300 ECTS бодова и

2) други циклус струковних студија води до струковног звања *струковни мастер*, стеченог након завршеног првог циклуса струковног студија и траје једну или двије године а вреднује се са 60, односно 120 ECTS бодова и то на начин да у збиру са првим циклусом представља 300 ECTS бодова;

в) Студије трећег циклуса организују се након другог циклуса академских студија и воде до академске титуле и научног звања доктор наука за одређену научну или умјетничку област, трају три године и вреднују се са 180 ECTS бодова.

(2) Из одредаба става 1. овог члана изузет је интегрисани (јединствен студијски програм који обухвата први и други циклус) студиј медицине, стоматологије и фармације који се вреднује са 360, односно 300 ECTS бодова и чијим завршетком се стичу звања доктор медицине, доктор стоматологије и мастер фармације.

(3) Један семестар студија носи 30 ECTS бодова у сваком циклусу.

Члан 6.

(1) Листа звања из одговарајућих области и скраћенице стручних, академских и научних звања утврђују се Уредбом о стицању научних и стручних звања и коришћењу академских титула.

(2) Уредбу из става 1. овог члана доноси Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада) на приједлог Савјета за развој високог образовања и осигурање квалитета (даље у тексту: Савјет).

(3) Изузев звања која се додјељују у виду почасних доктората наука (*honoris causa*), не могу се додјељивати звања која нису предвиђена овим законом и Уредбом из става 1. овог члана.

Пристап високом образовању

Члан 7.

(1) Приступ високом образовању имају сва лица која су завршила четворогодишњу средњу школу у Републици и БиХ, као и ученици који су завршили средњу школу у иностранству.

(2) Ученици који су средњу школу завршили у иностранству дужни су доказ о завршеној средњој школи, свједочанство или диплому, нострификовати у Министарству просвјете и културе Републике Српске (у даљем тексту: Министарство).

(3) Признаће се, у правилу, свједочанство или диплома које показују ниво образовања који се суштински не разликује од образовања у Републици и БиХ и који носиоцу даје право да се пријави на високошколску установу или приступи полагању пријемног испита на високошколској установи у датој страни земљи.

(4) Приступ високом образовању неће бити ограничен директно или индиректно, на основу пола, расе, сексуалне оријентације, физичког или другог недостатка, брачног стања, боје коже, језика, вјероисповијести, политичког или другог мишљења, националног, етничког или социјалног поријекла, везе са неком националном заједницом, имовине, рођења, година или неког другог статуса.

Члан 8.

- (1) Јавна и приватна високошколска установа (у даљем тексту: високошколска установа) утврђује, у складу са законом, критеријуме и начин на основу којих се обавља класификација и избор кандидата за упис (успјех у претходном образовању, врста претходног образовања, посебна знања, вјештине или способности и слично).
- (2) Кандидат за упис на студије првог циклуса полаже пријемни испит или испит за провјеру склоности и способности.
- (3) Упис студената и пријемни испити на свим високошколским установама организују се у истом временском термину.
- (4) Термине уписа и пријемних испита утврђује министар просвјете и културе (у даљем тексту: министар).
- (5) Уписи студената ван термина утврђених у складу са ставом 4. овог члана су ништави.
- (6) Редослијед кандидата за упис на студије првог циклуса утврђује се на основу општег успјеха постигнутог у средњем образовању и резултата постигнутих на пријемном испиту или испиту за провјеру склоности и способности, на начин и у поступку предвиђеним општим актом високошколске установе и конкурсом.
- (7) На студије другог и трећег циклуса кандидат се уписује под условима, на начин и по поступку предвиђеним општим актом високошколске установе и конкурсом.

II - ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

Врсте високошколских установа

Члан 9.

- (1) Високошколске установе су универзитети и високе школе.
- (2) Универзитет је високошколска установа:
 - а) која се бави наставним и научноистраживачким радом, која изводи сва три циклуса студија, са циљевима који укључују унапређење знања, мисли и школства у Републици, образовни, културни, друштвени и економски развој, промоцију демократског друштва и постизање највиших стандарда наставе и научноистраживачког рада и
 - б) која реализује најмање пет различитих студијских програма из најмање три научне области у складу са прописима који регулишу научне области.
- (3) Висока школа је високошколска установа:
 - а) која се бави наставним радом и изводи студије првог циклуса са циљевима који укључују припрему и обуку појединаца за стручни, економски и културни развој и промоцију демократског друштва и постизање високих стандарда наставе и учења и
 - б) која реализује најмање један студијски програм из једне научне области.
- (4) Универзитети и високе школе имају статус установе.

(5) Под називима високошколских установа и њихових организационих јединица могу иступати у правном промету само високошколске установе које имају дозволу за рад и које су уписане у Регистар високошколских установа (у даљем тексту: Регистар).

(6) Министар доноси Правилник о вођењу регистра високошколских установа и регистра наставника и сарадника.

Научни институти и друге научноистраживачке установе и организације

Члан 10.

(1) Ради унапређивања научноистраживачког рада, универзитет у свом саставу или у саставу својих организационих јединица може имати научне институте, центре и друге научноистраживачке организационе јединице, у складу са статутом универзитета.

(2) Институт или друга научноистраживачка установа из става 1. овог члана може остваривати дио акредитованих студијских програма дипломских академских и докторских студија на универзитету, у складу са статутом, односно општим актом универзитета.

Члан 11.

Ради комерцијализације резултата научноистраживачког или умјетничког рада, високошколска установа може бити оснивач центра за трансфер технологије, иновационог центра, пословно-технолошког парка и других организационих јединица, у складу са законом.

Оснивање и престанак рада високошколских установа

Члан 12.

(1) Високошколску установу може основати Република, домаће правно или физичко лице, као и страно правно или физичко лице заједно са домаћом високошколском установом, у складу са овим законом и Законом о систему јавних служби.

(2) Назив високошколске установе одређује оснивач, у складу са законом.

(3) Високошколска установа може обављати дјелатност у иностранству, уз сагласност оснивача.

Члан 13.

(1) Високошколска установа може почети да ради и обавља дјелатност ако испуњава прописане организационе, кадровске, просторне, материјално-техничке услове за извођење наставе и испуњава друге прописане услове.

- (2) Високошколска установа испуњава кадровске услове за почетак рада и обављање дјелатности ако има у радном односу са пуним радним временом најмање једну половину од укупног броја наставника потребних за извођење наставе на свим наставним предметима студијског програма, за све године студија на свим циклусима које организује, осим на академији умјетности.
- (3) Високошколска установа испуњава просторне услове за почетак рада и обављање дјелатности ако има одговарајући простор у сопственом власништву а ако је оснивач Република, у сопственом власништву или власништву Републике.
- (4) Високошколска установа за чије се оснивање не обезбјеђују средства из буџета Републике дужна је, уз захтјев за утврђивање испуњености услова за почетак рада и обављање дјелатности високог образовања, доставити банкарску гаранцију за настављање и завршетак студија у случају престанка рада високошколске установе или престанка рада одређеног студијског програма.
- (5) Високошколска установа обавља дјелатност високог образовања у сједишту или ван сједишта, ако има посебно одобрење Министарства.
- (6) Ближе услове за оснивање и почетак рада високошколских установа и поступак за утврђивање испуњености ових услова прописује Влада Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова.

Члан 14.

- (1) Оснивач високошколске установе припрема и путем Министарства подноси Народној скупштини Републике Српске (у даљем тексту: Народна скупштина) Елаборат о оправданости оснивања високошколске установе (у даљем тексту: Елаборат), ради добијања сагласности на Елаборат.
- (2) Оправданост оснивања високошколске установе представља друштвену сврсисходност с циљем да се оствари квалитет знања компатибилан са европским стандардима, попуни недостатак кадрова у одређеним областима, а да се при том не угрози јавни интерес, односно, начела о којима се мора бринути држава.
- (3) Елаборат садржи доказе о оправданости оснивања високошколске установе, детаљан опис, статус и структуру високошколске установе, дужину трајања студија, приједлог студијског програма, стручни назив који се стиче завршетком студија, начин испуњавања прописаних услова за рад високошколске установе, остале податке значајне за оснивање и рад високошколске установе.
- (4) Министарство је дужно да прибави мишљење Савјета и ресорног министарства за област за коју се оснива високошколска установа и да мишљење, уз Елаборат, прослиједити Народној скупштини.
- (5) Народна скупштина утврђује оправданост оснивања те доноси Одлуку о давању сагласности на Елаборат.

или алтернатива

Члан 14. а

- (1) Оснивач високошколске установе припрема и путем Министарства подноси Народној скупштини Републике Српске (у даљем тексту: Народна скупштина) Елаборат о

оправданости оснивања високошколске установе (у даљем тексту: Елаборат), ради добијања сагласности на Елаборат.

(2) Оправданост оснивања високошколске установе представља друштвену сврсисходност с циљем да се оствари квалитет знања компатибилан са европским стандардима, попуни недостатак кадра у одређеним областима а да се при том не угрози јавни интерес, односно, начела о којима се мора бринути држава.

(3) Елаборат садржи доказе о оправданости оснивања високошколске установе, детаљан опис, статус и структуру високошколске установе, дужину трајања студија, приједлог студијског програма, стручни назив који се стиче завршетком студија, начин испуњавања прописаних услова за рад високошколске установе, остале податке значајне за оснивање и рад високошколске установе.

(4) Приватне високошколске установе не могу се основати за извођење студијских програма из правних, медицинских и педагошких научних области.

(5) Министарство је дужно да прибави мишљење Савјета и ресорног министарства за област за коју се оснива високошколска установа и мишљење, уз Елаборат, прослиједи Народној скупштини.

(6) Народна скупштина утврђује оправданост оснивања те доноси Одлуку о давању сагласности на Елаборат.

Члан 15.

(1) Након доношења Одлуке о давању сагласности на Елаборат о оправданости оснивања јавне високошколске установе, Министарство просвјете и културе именује Комисију матичара и одређује рок за подношење извјештаја.

(2) Комисија матичара има пет чланова који се именују из реда научних радника из матичне научне области за коју се оснива високошколска установа.

(3) Комисија матичара има задатак да утврди приједлог студијског програма, објави позив за избор наставника и сарадника и на основу пријава кандидата утврди колико њих испуњава услове за заснивање радног односа, доносе општи акт о правилима студирања, утврђује приједлог статута, предлаже број студената за упис у прву годину студија.

(4) Рјешењем о именовању ближе се одређује рад Комисије матичара.

(5) На основу позитивног мишљења Министарства о извјештају Комисије матичара, Влада Републике Српске доноси закључак о оправданости оснивања високошколске установе и просљеђује га Народној скупштини ради доношења акта о оснивању јавне високошколске установе.

(6) На основу акта о оснивању и сагласности Министарства јавна високошколска установа уписује се у судски регистар и стиче својство правног лица.

Члан 16.

(1) Након добијања Одлуке о давању сагласности на Елаборат о оправданости оснивања приватне високошколске установе оснивач доноси акт о оснивању, уз сагласност Министарства, у складу са прописима који се односе на оснивање установа.

(2) Оснивач приватне високошколске установе уз захтјев за издавање сагласности за оснивање подноси:

а) акт о оснивању

б) приједлог статута

в) одлуку о именовању лица овлаштеног за заступање.

(3) Министарство је дужно у року од 30 дана од дана подношења захтјева за оснивање приватне високошколске установе да одлучи о захтјеву.

(4) На основу акта о оснивању и сагласности Министарства приватна високошколска установа уписује се у судски регистар и стиче својство правног лица.

Лиценцирање

Члан 17.

(1) Високошколска установа у року од 60 дана од дана уписа у судски регистар подноси Министарству захтјев за утврђивање испуњености услова за почетак рада и обављање дјелатности високог образовања.

(2) Министар формира Комисију за лиценцирање, која треба да испита услове за почетак рада и обављање дјелатности високог образовања.

(3) Чланови Комисије именују се са листе домаћих и међународних експерата коју утврђује Савјет, из научне или умјетничке области за коју се оснива високошколска установа, од којих је најмање један члан из научног или умјетничког поља, односно из уже научне или уже умјетничке области којој припада студијски програм који је захтјев предмета за лиценцирање.

(4) У изузетним случајевима, уколико на листи домаћих и међународних експерата из става 3. овог члана нема експерата из научног или умјетничког поља, односно из уже научне или уже умјетничке области, којој припада студијски програм, министар ће именовати члана комисије из реда домаћих или међународних експерата из одговарајућег научног или умјетничког поља, односно уже научне или уже умјетничке области а у складу са критеријумима за избор експерата.

(5) Комисија из става 2. овог члана спроводи стручно вредновање предложених студијских програма, утврђује врсту студијског програма (академски или струковни), непосредним увидом провјерава испуњеност просторних капацитета и постојање осталих доказа за обављање дјелатности високог образовања те подноси извјештај министру.

(6) На основу извјештаја комисије, министар доноси рјешење којим се утврђује испуњеност услова за почетак рада и обављање дјелатности високог образовања.

(7) Прије доношења рјешења из става 6. овог члана министар може тражити мишљење Савјета.

(8) Против рјешења министра из става 6. овог члана није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом у року од 30 дана од дана пријема рјешења.

(9) На основу позитивног рјешења из става 6. овог члана министар издаје дозволу за рад високошколској установи.

Члан 18.

- (1) Након издавања дозволе за рад, високошколска установа подноси захтјев за упис у Регистар.
- (2) Високошколска установа може обављати своју дјелатност након уписа у Регистар.
- (3) Добит коју високошколска установа оствари бављењем дјелатношћу високог образовања може се користити само за развој и унапређење дјелатности високог образовања.

Члан 19.

- (1) Увођење новог студијског програма на високошколској установи која је уписана у Регистар, врши се на начин и по поступку предвиђеном за оснивање високошколских установа.
- (2) Високошколска установа може почети са извођењем новог студијског програма након добијања рјешења о испуњености услова за извођења тог студијског програма и дозволе за рад.

Члан 20.

- (1) Дјелатност високог образовања у Републици могу обављати само високошколске установе које су уписане у Регистар.
- (2) Јавне исправе издате супротно ставу 1. овог члана од установе која обавља дјелатност високог образовања у Републици, правно су ништаве.
- (3) Просвјетна инспекција ће по службеној дужности забранити рад високошколској установи која обавља рад супротно ставу 1. овог члана.

Самовредновање и оцјена квалитета

Члан 21.

- (1) Високошколска установа спроводи континуирано, по правилу на крају школске године а највише у интервалима од три школске године, поступак самовредновања и оцјене квалитета својих студијских програма, наставе и услова рада.
- (2) Високошколска установа, односно организациона јединица установе спроводи поступак из става 1. овог члана у складу са статутом, односно општим актом установе, односно организационе јединице и методама самовредновања које утврђује Савјет.
- (3) Извјештај о самовредновању и оцјени квалитета објављује се тако да буде доступан академском особљу и студентима у тој установи.

(4) На захтјев Министарства, односно Комисије из члана 23. став 4. овог закона, високошколска установа, факултет или друга њена организациона јединица доставља информацију о поступку и резултатима самовредновања, као и друге податке од значаја за оцјену квалитета.

(5) Методе самовредновања утврђују се у зависности од студијских планова, наставне опреме, квалификација академског особља, начина обављања наставе, процента пролазности студента и других неопходних показатеља успјешности рада високошколске установе, односно организационе јединице.

Поступак акредитације високошколских установа

Члан 22.

У поступку акредитације високошколске установе утврђује се да ли високошколска установа испуњава стандарде квалитета, утврђене Стандардима и смјерницама за обезбјеђивање квалитета у високом образовању у БиХ.

Члан 23.

(1) Поступак акредитације проводи се на захтјев високошколске установе.

(2) Високошколска установа у року од годину дана од дана почетка рада подноси захтјев за акредитацију Министарству.

(3) Захтјев за акредитацију студијског програма подноси се у року од годину дана од дана почетка извођења наставе по том програму.

(4) Министарство предлаже Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета (у даљем тексту: Агенција) именовање Комисије стручњака, са утврђене листе домаћих и међународних стручњака, за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији високошколских установа, односно њихових студијских програма (у даљем тексту: стручњаци).

(5) При свакој акредитацији утврђује се рок сљедећег поступка акредитације.

(6) Комисија стручњака приликом оцјењивања квалитета високошколске установе и студијског програма може узети у обзир и самовредновање високошколских установа, мишљење стручних друштава и угледних међународних стручњака о квалитету високошколске установе и студијског програма којег изводи.

(7) Агенција даје препоруку Министарству, на основу извјештаја и оцјене Комисије стручњака.

(8) Имајући у виду извјештај Комисије стручњака, министар може донијети рјешење о акредитацији, упутити писмо очекивања или донијети рјешење којим се одбија захтјев за акредитацију.

(9) Рјешење о акредитацији је управни акт којим се потврђује стандард квалитета рада високошколске установе, односно којим се потврђује да сви студијски програми или дио студијских програма које она изводи, задовољавају тражени стандард квалитета.

(10) Писмо очекивања је акт којим се указује на недостатке у погледу испуњености стандарда квалитета и даје рок високошколској установи за отклањање наведених недостатака, а по истеку тог рока министар одлучује о захтјеву за акредитацију.

(11) Министарство и високошколска установа дужни су обавијестити јавност о исходима акредитације.

Члан 24.

Високошколска установа, којој је ускраћена акредитација за све или одређене студијске програме може наставити са његовим извођењем само ради окончања студија за студенте који су уписани раније.

Члан 25.

Високошколска установа чији је захтјев за акредитацију одбијен може поднијети нови захтјев за акредитацију по истеку рока од годину дана од дана доношења рјешења којим се одбија захтјев за акредитацију.

Члан 26.

Акредитована високошколска установа овлашћена је да додјељује академска звања и дипломе наведене у рјешењу о акредитацији.

Статусне промјене

Члан 27.

(1) Високошколска установа може вршити статусне промјене уз претходну сагласност оснивача, ако је оснивач Република уз сагласност Министарства.

(2) Приватна високошколска установа која престаје са радом обавезна је обезбиједити финансијска средства за завршетак студија код друге одговарајуће акредитоване и лиценциране високошколске установе за све студенте уписане прије доношења одлуке о престанку рада.

Статут

Члан 28.

(1) Статут је основни општи акт високошколске установе којим се уређује организација, начин рада и управљања те друга питања од значаја за обављање дјелатности високошколске установе.

(2) Сенат високошколске установе утврђује приједлог статута уз претходно прибављено мишљење управног одбора.

(3) Статут високошколске установе мора бити усклађен са овим законом.

- (4) Након утврђивања приједлога статута од стране сената, високошколска установа доставља приједлог статута са мишљењем управног одбора Министарству, ради добијања сагласности.
- (5) Уколико Министарство утврди неусклађеност статута са овим законом и другим законским прописима, даје упутства високошколској установи о отклањању утврђених недостатака.
- (6) Сенат доноси Статут након добијене сагласности Министарства.
- (7) Промјена статута високошколске установе врши се на начин и у поступку предвиђеном за доношење статута.

Члан 29.

- (1) Статутом се ближе уређују:
- а) организација, органи и начин рада, управљање и руковођење високошколском установом,
 - б) обављање истраживачког, научног, стручног или умјетничког рада,
 - в) поступак избора у академска звања,
 - г) начин остваривања права и обавеза особља и студената,
 - д) организовање особља и студената,
 - ђ) евиденција и
 - е) друга питања од значаја за рад установе.
- (2) Високошколска установа дужна је у статуту навести студијске програме за које посједује дозволу за рад те у случају организовања новог студијског програма извршити измјене и допуне статута прије подношења захтјева за одобрење новог студијског програма.

III - ОБРАЗОВНА ДЈЕЛАТНОСТ

Организација студија

Члан 30.

- (1) Високо образовање може се стицати редовно, ванредно, учењем на даљину, или у комбинацији ова три начина студирања, у складу са статутом високошколске установе.
- (2) Високошколска установа у структури студијског програма прописује облике и начине извођења наставе за ванредни студиј и за учење на даљину.
- (3) Начин извођења ванредног студија уређује се статутом високошколске установе уз обавезу стицања ECTS бодова на исти начин као и на редовном студију.
- (4) Поједини облици наставе могу се организовати учењем на даљину, али се испити морају одржавати у сједишту високошколске установе.
- (5) Ближи услови и начини остваривања учења на даљину уређују се Уредбом из члана 13. став 5. овог закона и општим актом високошколске установе.

(6) Високошколска установа, у оквиру своје дјелатности може реализовати програме цјеложивотног образовања ван оквира студијских програма за које је добила дозволу за рад.

(7) Услови, начин и поступак реализације програма из става 6. овог члана уређују се општим актом установе, у складу са Законом о образовању одраслих („Службени гласник Републике Српске” број 59/09).

(8) Лицу које је савладало програм из става 6. овог члана високошколска установа издаје увјерење.

(9) Лице уписано на програм из става 6. овог члана нема статус студента, у смислу овог закона.

Члан 31.

(1) Високошколска установа дужна је да организује предавања и друге облике наставе за све студенте који стичу високо образовање на начин прописан чланом 30. ст. 1. и 2. овог закона.

(2) Високошколска установа дужна је да на одговарајући начин информише студенте:

- а) о начину, времену и мјесту одржавања наставе,
- б) циљевима, методама и садржајима наставе,
- в) садржајима, методама, критеријумима и мјерилима испитивања,
- г) начину обезбјеђивања јавности на испиту,
- д) начину остваривања увида у резултате испита и провјера знања,
- ђ) као и о осталим питањима од значаја за студенте.

(3) Обавезе високошколске установе у погледу начина организовања и времена одржавања облика студија и информисања студената о томе уређују се општим актом високошколске установе.

(4) Наставници и сарадници у високошколској установи могу одржавати предавања и друге облике наставе на једном од језика конститутивних народа по властитом избору.

(5) Студенти могу полагати испите на једном од језика конститутивних народа по властитом избору.

Члан 32.

(1) Наставни предмети током студирања у правилу су једносеместрални, изузев интегрисаних студија медицине, стоматологије и фармације.

(2) Наставни предмети могу бити обавезни, изборни и факултативни, што се утврђује студијским програмом.

(3) Наставним планом студија у првом и другом циклусу утврђује се најмање 20 а највише 25 часова наставе седмично.

Обим студија

Члан 33.

(1) Обим студија изражава се збиром ECTS бодова.

(2) Сваки наставни предмет из студијског програма исказује се бројем ECTS бодова.

- (3) Између различитих студијских програма може се вршити пренос ECTS бодова.
- (4) Критеријуми и услови преношења ECTS бодова прописују се статутом високошколске установе, односно споразумом високошколских установа.

Члан 34.

- (1) Збир од 60 ECTS бодова одговара просјечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне седмице током једне школске године.
- (2) Укупно ангажовање студента састоји се од:
- а) наставе:
 - 1) предавања,
 - 2) вјежби,
 - 3) практикума и
 - 4) семинара.
 - б) самосталног рада,
 - в) колоквијума,
 - г) испита,
 - д) израде завршних радова и
 - ђ) добровољног рада у локалној заједници.

Школска година

Члан 35.

- (1) Високошколска установа организује и изводи студије у току школске године, која почиње 1. октобра и траје 12 мјесеци.
- (2) Школска година може се дијелити на:
- а) два семестра, у којима настава траје 15 седмица,
 - б) три триместра, у којима настава траје 10 седмица,
 - в) блокове, у укупном трајању од 30 седмица, чије се појединачно трајање утврђује општим актом високошколске установе.
- (3) Настава појединачних предмета по правилу се организује и изводи у току једног семестра, једног триместра или једног блока а најдуже у току два семестра или три триместра.

Наставни план

Члан 36.

- (1) Наставним планом утврђује се:
- а) трајање студија,
 - б) наставни предмети и њихов распоред по годинама и семестрима и
 - в) број сати за разне облике наставе
- (2) Наставни план се објављује прије почетка наставе за наредну школску годину на службеној интернет страници високошколске установе односно организационе јединице.

Студијски програм

Члан 37.

Студијски програм је скуп обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем, чијим се савладавањем обезбјеђују неопходна знања и вјештине за стицање дипломе одговарајућег нивоа и врсте студија.

Члан 38.

(1) Студијским програмом утврђују се:

- а) назив и циљеви студијског програма,
- б) модел студијског програма,
- в) научна област којој припада студијски програм,
- г) врста студија и исход процеса учења,
- д) стручни, академски, односно научни назив,
- ђ) услови за упис на студијски програм,
- е) листа обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем,
- ж) начин извођења студија и полагања испита за све облике стицања високог образовања,
- з) трајање студија и потребно вријеме за извођење појединих облика студија,
- и) предвиђени број часова за поједине предмете и њихов распоред по годинама,
- ј) бодовна вриједност сваког предмета исказана у складу са ECTS бодовима,
- к) бодовна вриједност завршног рада исказана у складу са ECTS бодовима,
- л) услови уписа студента у сљедећи семестар или триместар, односно сљедећу годину студија те предуслови за упис појединих предмета и групе предмета,
- љ) начин избора предмета из других студијских програма,
- м) услови за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија и
- н) остала питања од значаја за извођење студијског програма.

(3) Измјене студијског програма врше се по поступку утврђеном за његово доношење.

(4) Лиценцирана високошколска установа може вршити измјене студијског програма у току трајања једног циклуса студија највише до 20 ECTS бодова без претходног лиценцирања и о извршеним измјенама дужна је обавијестити Министарство.

(5) Измјене из става 4. овог члана не могу се примјењивати ретроактивно.

Члан 39.

(1) Студиј првог циклуса и други програми који воде до дипломе које нуди високошколска установа прилагодљиви су тако да омогућавају улазак и излазак у одговарајућим фазама, са додјелом ECTS бодова и/ или квалификација, зависно од напретка који је појединачни студент остварио.

(2) Високошколска установа након добијања дозволе за извођење новог студијског програма у првој години његовог извођења може вршити упис студената само у прву годину студија.

(3) Приликом формулисања правила, високошколска установа осигурава поштивање важећег европског система преноса кредитних бодова.

Студијски програм за стицање заједничке дипломе

Члан 40.

(1) Студијски програм за стицање заједничке дипломе је програм који организују и изводе двије или више високошколских установа које имају дозволу за рад за одговарајући студијски програм.

(2) Студијски програм из става 1. овог члана може да се изводи када га усвоје надлежни органи високошколских установа које га организују.

Провјера знања

Члан 41.

Успјешност студената у савлађивању појединог наставног предмета континуирано се прати током наставе, на начин предвиђен студијским програмом, у складу са статутом.

Испити

Члан 42.

(1) Испит се полаже у сједишту високошколске установе, наведеним у дозволи за рад.

(2) Високошколска установа може у складу са студијским програмом и статутом организовати полагање испита ван сједишта само ако је ријеч о испиту из наставног предмета чији карактер то захтијева.

Члан 43.

Студент са посебним потребама има право да полаже испит на начин прилагођен његовим могућностима, у складу са статутом високошколске установе.

Члан 44.

(1) Студент полаже испит по завршетку наставе из тог наставног предмета, на начин предвиђен студијским програмом, у складу са статутом високошколске установе.

(2) Сви облици провјере знања су јавни.

- (3) Успјех студената на испиту изражава се оцјеном од пет (није положио) која се не уписује у индекс, до оцјене десет (одличан).
- (4) Високошколска установа може поред овог прописати и други, ненумерички начин оцјењивања.
- (5) Статутом високошколске установе ближе се уређују начин полагања испита и оцјењивање на испиту, у складу са законом и подзаконским актима.

Члан 45.

- (1) Испитни рокови су: јануарско - фебруарски, јунско - јулски и септембарски.
- (2) Испитни рок садржи два испитна термина.
- (3) Студент стиче услове за упис наредне године студија ако је у текућој школској години остварио најмање 60 ECTS бодова.
- (4) Изузетно, студент који је остварио најмање 45 ECTS бодова у текућој школској години, ради остварења укупног броја од 60 ECTS потребних за упис наредне године, може извршити обавезе на преосталих највише 15 ECTS бодова у накнадном испитном року који утврди високошколска установа.
- (5) У случају да студент не испуни услове за упис наредне године има право да прати и полаже испите из наредне школске године до броја бодова које је остварио у претходној школској години.
- (6) Високошколска установа за студента из става 5. овог члана утврђује испите које студент може слушати и полагати у наредној школској години.
- (7) Мобилност студената и признавање ECTS бодова се регулише споразумом високошколских установа.
- (8) Положени испити у случају преласка на другу високошколску установу могу се признати под условом да се наставни предмети/модули поклапају најмање у 90 одсто садржаја.
- (9) Одлуку о признавању испита доноси декан на приједлог предметног наставника.

Члан 46.

- (1) Послије три неуспјела полагања истог испита, студент има право да на лични захтјев полаже испит пред испитном комисијом.
- (2) Ближе одредбе о формирању и начину рада испитне комисије уређују се статутом.

Добровољни рад студената

Члан 47.

- (1) Добровољни рад је рад студента без накнаде, који организује високошколска установа на пројектима од значаја за јединицу локалне самоуправе и који се вреднује у систему високог образовања.
- (2) Услове, начин организовања и вредновање добровољног рада уређује високошколска установа општим актом.

Завршни рад и дисертација

Члан 48.

- (1) Студијским програмом првог циклуса може бити предвиђен завршни рад.
- (2) Студијски програм другог циклуса садржи обавезу израде завршног рада.
- (3) Студијски програм трећег циклуса садржи обавезу израде докторске дисертације, осим доктората умјетности који је умјетнички пројекат.
- (4) Изузетно, академску титулу и научно звање доктора наука може да стекне лице са завршеним студијама медицине и завршеном специјализацијом и радовима објављеним у врхунским свјетским часописима, уз одбрану докторског рада.
- (5) Број бодова којима се исказује завршни рад, односно завршни дио студијског програма улази у укупан број бодова потребних за завршетак студија.
- (6) Начин и поступак припреме и одбране завршног рада, односно дисертације уређују се општим актом високошколске установе.

Члан 49.

Високошколска установа дужна је да општим актом регулише начин утврђивања плагијата и санкционисање студената и наставног особља који се користе плагијатом.

Члан 50.

- (1) Стручни, научни или умјетнички рад за који се недвосмислено утврди да је плагијат сматра се ништавим, као и све оцјене, награде, звања и титуле које се стекну на основу таквог рада.
- (2) Високошколска установа дужна је да сваки рад из претходног става прогласи плагијатом и да све оцјене, награде, звања и титуле који се стекну на тој установи на основу таквог рада прогласи ништавним.

IV - ИНСТИТУЦИОНАЛНА АУТОНОМИЈА И ПРАВНИ СУБЈЕКТИВИТЕТ

Аутономија

Члан 51.

Високошколске установе уживају слободу у наставном и научноистраживачком раду у оквиру добијених лиценци, без мјешања органа јавне власти.

Члан 52.

(1) Не може се ускратити или ограничити слобода високошколских установа да:

- а) иновирају пружање високог образовања у оквиру својих лиценци и
- б) нуде студијске програме за стицање вјештина потребних или корисних у сврху остварења циљева високог образовања.

(2) Посебним законом регулишу се питања научно-истраживачког рада.

Члан 53.

Високошколске установе, у складу с одредбама овог закона, имају право да:

- а) изаберу своја управна и руководна тијела,
- б) уреди своје структуре и активности сопственим правилима у складу с овим законом, другим важећим законима и својим статутима,
- в) изаберу наставно и друго особље,
- г) утврде правила студирања и услова уписа студената,
- д) самостално утврђују, развијају и примјењују студијске програме и истраживачке пројекте,
- е) самостално остварују наставну и истраживачку сарадњу и дјелатност са другим високошколским установама и
- ж) додјељују звања наставном и другом особљу у складу са овлашћењима из овог закона.

Овлашћења високошколске установе

Члан 54.

(1) Ако законом није другачије прописано, лиценцирана јавна високошколска установа има пуни правни субјективитет у вези са оним питањима која су предмет овог закона, укључујући и овлашћење да:

- а) располаже и управља земљиштем и зградама које су у њеном власништву, у складу са одредбама овог закона и статутом високошколске установе,
 - б) прима средства из било којег законитог извора и њима управља,
 - в) предлаже Министарству висину школарине и наплаћује школарину, као и висину других накнада у складу са законом,
 - г) запошљава особље,
 - д) установљава правне односе са студентима,
 - ђ) оснива комерцијална предузећа у образовне и истраживачке сврхе,
 - е) закључује споразуме са другим високошколским институцијама у БиХ и иностранству и
 - ж) има друга овлашћења неопходна за ефикасно обављање својих функција.
- (2) Јавна високошколска установа статутом и општим актима уређује овлашћења из става 1. овог члана.

V ОРГАНИЗАЦИЈА ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

Организационе јединице

Члан 55.

(1) Универзитет може имати организационе јединице, као што су:

- а) факултети,
- б) академије,
- в) високе школе,
- г) научни институт

које изводе наставни, научноистраживачки или умјетнички рад у једној или више образовних и научних области.

(2) Организација и надлежности организационих јединица ближе се утврђују статутом универзитета.

(3) Универзитет има својство правног лица.

(4) Организационе јединице универзитета из става 1. овог члана немају својство правног лица.

(5) Факултет, академија, научни институт или друга организациона јединица високошколске установе, за коју то одреди орган управљања универзитета, користи печат и штамбил универзитета допуњен својим називом.

Члан 56.

Факултет је научно-наставна јединица универзитета која развија научноистраживачки рад као основ наставне дјелатности.

Члан 57.

Умјетничка академија је наставно-умјетничка јединица универзитета која развија умјетничко стваралаштво у подручју умјетности.

Органи управљања и руковођења у високошколској установи

Члан 58.

(1) Органи универзитета су:

- а) управни одбор,
- б) сенат,
- в) ректор.

(2) Органи високе школе су:

- а) управни одбор,
- б) сенат,
- в) директор.

Управни одбор

Члан 59.

(1) Управни одбор високошколске установе обавља послове утврђене законом и статутом универзитета а нарочито:

- а) даје мишљење о статусу високошколске установе, те доноси општи акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста и друге опште акте у складу са законом и статутом високошколске установе,
- б) доноси одлуку о оснивању других правних лица, у складу са законом и статутом високошколске установе,
- в) утврђује планове финансирања и развоја,
- г) доноси годишњи програм рада високошколске установе, на приједлог сената високошколске установе,
- д) доноси финансијски план и усваја годишњи обрачун,
- ђ) усмјерава, контролише и оцјењује рад ректора или директора у домену финансијског пословања,
- е) рјешава питања односа са оснивачем,
- ж) одлучује о кориштењу средстава преко износа утврђеног статутом високошколске установе,
- з) одлучује о приговору запослених на одлуке тијела високошколске установе који су у првом степену одлучивали о правима, обавезама и одговорностима запослених из радног односа,
- и) подноси оснивачу најмање једанпут годишње извјештај о пословању високошколске установе и
- ј) обавља и друге послове у складу са законом, актом о оснивању и статутом високошколске установе.

(3) Управни одбор има између седам и једанаест чланова од којих најмање једну трећину именује оснивач, а остале именује сенат те високошколске установе у складу са статутом.

(4) Сенат универзитета именује и разрјешава чланове управног одбора на мандат од четири године, у јавној и транспарентној процедури јавног конкурса.

Члан 60.

(1) Одговорност за пословање лиценциране јавне високошколске установе сноси управни одбор.

(2) Одговорност за пословање лиценциране приватне високошколске установе носе оснивач, односно скупштина оснивача и управни одбор.

Сенат

Члан 61.

- (1) Одговорност за академска питања у високошколској установи има сенат као највише академско тијело које чине представници академског особља и студената.
- (2) Сенат високошколске установе одлучује о свим академским питањима, а посебно:
- а) одлучује о питањима наставне, научне, умјетничке и стручне дјелатности високошколске установе,
 - б) доноси статут високошколске установе уз претходно прибављено мишљење управног одбора и сагласност Министарства,
 - в) доноси опште акте у складу са законом и статутом високошколске установе,
 - г) доноси студијске програме првог, другог и трећег циклуса студија,
 - д) бира ректора и проректора универзитета, односно директора високе школе,
 - ђ) врши избор академског особља на приједлог научно/умјетничко-наставног вијећа, односно научно-истраживачког вијећа организационе јединице,
 - ж) именује комисије у поступку стицања доктората наука,
 - з) даје сагласност на извјештаје у поступку стицања научног звања доктора наука,
 - и) додјељује почасна звања професор емеритус, те почасни доктор наука,
 - ј) предлаже Министарству број студената за упис у прву годину студија,
 - к) даје иницијативу управном одбору за организовање и укидање факултета и других организационих јединица на универзитету и
 - л) обавља и друге послове у складу са законима и статутом високошколске установе.

Члан 62.

- (1) Сенат високошколске установе одлучује о академским питањима на приједлог стручних органа факултета, односно других организационих јединица, као и других органа високошколске установе.
- (2) У саставу Сената треба бити најмање 15 одсто чланова из реда студената - представника студента, из сва три циклуса студија.
- (3) Број чланова, састав и начин рада сената утврђује се статутом високошколске установе.

Ректор универзитета и директор високе школе

Члан 63.

- (1) Универзитетом руководи ректор, у складу са законом и статутом високошколске установе.
- (2) Високом школом руководи директор, у складу са законом и статутом високошколске установе.

Члан 64.

(1) Ректор универзитета, односно директор високе школе обавља послове утврђене законом и статутом високошколске установе а нарочито:

- а) заступа и представља високошколску установу,
 - б) организује и руководи радом универзитета, односно високе школе и одговоран је за законитост рада
 - в) доноси појединачне акте у складу са законом и статутом високошколске установе,
 - г) предлаже опште акте у складу са законом и статутом високошколске установе,
 - д) предлаже тијелима високошколске установе мјере за унапређење рада,
 - ђ) предлаже управном одбору мјере за ефикасно и законито обављање дјелатности високошколске установе,
 - е) предлаже основе планова рада и развоја високошколске установе,
 - ж) предлаже управном одбору Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста,
 - з) извршава одлуке управног одбора и других органа високошколске установе,
 - и) одлучује о коришћењу средстава до износа утврђеног статутом високошколске установе,
 - ј) одлучује о правима, обавезама и одговорностима радника из радног односа,
 - к) подноси управном одбору извјештај о финансијском пословању високошколске установе,
 - л) наредбодавац је за извршење финансијског плана,
 - љ) учествује у раду ректорске конференције Републике и БиХ и
 - м) обавља и друге послове у складу са законом и статутом високошколске установе.
- (2) Против одлуке ректора или директора високе школе из става 1. овог члана може се поднијети приговор управном одбору високошколске установе.
- (3) Против коначне одлуке може се покренути спор пред надлежним судом.

Члан 65.

(1) Ректор универзитета, односно директор високе школе за свој рад у домену академских питања одговара сенату.

(2) Ректор универзитета, односно директор високе школе за свој рад у домену пословања одговара управном одбору, у складу са одредбама овог закона које се односе на одговорност за пословање високошколске установе.

Члан 66.

(1) Ректор универзитета, односно директор високе школе бира се на период од четири године са могућности једног реизбора.

(2) Ректора универзитета бира сенат, на основу јавног конкурса.

(3) Поступак избора и разрјешења, те разлози за смјену ректора универзитета, односно директора високе школе прије истека мандата уређују се статутом високошколске установе.

Члан 67.

- (1) За ректора може бити изабран наставник у научно-наставном звању редовног професора који је у радном односу на неодређено вријеме, са пуним радним временом на универзитету на који се пријављује.
- (2) Директора високе школе бира сенат на основу јавног конкурса.
- (3) За директора високе школе може бити бирано лице које испуњава услове за наставника високе школе и које је у радном односу на неодређено вријеме, са пуним радним временом на високој школи у којој је кандидат за директора.
- (4) Ректор универзитета, односно декан факултета или директор високе школе, директор менаџер високошколске установе и оснивач у приватној високошколској установи не може бити лице које је правоснажном пресудом осуђено за кривично дјело у обављању службене дужности и против кога се не води кривични поступак.

Органи у организационој јединици

Члан 68.

- (1) Стручни орган факултета, односно умјетничке академије је научно-наставно вијеће односно умјетничко-наставно вијеће (у даљем тексту: вијеће).
- (2) Вијеће чине наставници и сарадници са пуним радним временом на високошколској установи у складу са статутом универзитета и представници студената у броју који не може бити мањи од 15 одсто укупног броја чланова вијећа.
- (3) Вијеће у оквиру своје надлежности:
 - а) даје мишљење и приједлоге декану о академским, научним, умјетничким и стручним питањима у складу са статутом универзитета,
 - б) даје приједлоге сенату у вези са промјенама у структури и садржају студијских програма и наставним методама,
 - в) бира представника у сенат универзитета,
 - г) предлаже програм развоја организационе јединице,
 - д) образује комисију за подношење извјештаја за избор у наставно-научно звање и утврђује приједлог одлуке о избору кандидата,
 - ђ) обавља и друге послове у складу са статутом универзитета и општим актом организационе јединице.
- (2) Орган руковођења организационе јединице је декан или директор.
- (3) Декана именује и разрјешава ректор на приједлог вијећа организационе јединице, по процедури утврђеној статутом високошколске установе.
- (4) За декана може бити именован наставник у научно-наставном звању који је у сталном радном односу са пуним радним временом на високошколској установи на којој се пријављује, осим код студија медицине.
- (5) Декан представља организациону јединицу и има права и обавезе у складу са статутом универзитета.
- (6) Декан доноси појединачне акте у складу са законом и статутом универзитета.
- (7) Декан за свој рад одговара ректору универзитета.
- (8) Избор директора организационе јединице утврђује се статутом високошколске установе у поступку јавне конкуренције.

Директор менаџер

Члан 69.

(1) Високошколска установа може прописати статутом функцију и послове директора менаџера.

(2) Директор менаџер:

- а) предлаже опште акте из области финансијског пословања,
- б) предлаже планове финансирања и развоја,
- в) спроводи финансијски план, усмјерава и контролише рад у домену финансијског пословања, у чему је одговоран ректору за законитост рада,
- г) одлучује о коришћењу средстава до износа утврђеног општим актом,
- д) подноси годишњи извјештај и друге извјештаје о финансијском пословању,
- ђ) извршава одлуке органа у складу са законом и статутом и
- е) обавља и друге послове у складу са законом, статутом и општим актима.

(3) Поступак и услови избора, послови, одговорност и остала питања која се односе на функцију директора менаџера уређују се статутом.

Члан 70.

Надлежност, број, састав, трајање мандата, начин избора и разрјешења, као и начин рада и одлучивања органа приватне високошколске установе уређују се у складу са овим законом и статутом високошколске установе, при чему се мора омогућити одговарајуће учешће представника академског особља и студената у доношењу одлука које су од њиховог интереса.

VI - АКАДЕМСКО ОСОБЉЕ

Права и обавезе академског особља

Члан 71.

(1) Академско особље, унутар закона, ужива слободу да испитује и тестира примљено знање и да нуди нове идеје и контроверзна или непопуларна мишљења а да се тиме не излаже опасности од губитка запослења или било које друге привилегије коју евентуално у високошколској установи ужива, што ће бити регулисано статутом високошколске установе.

(2) Статут високошколске установе као услов за акредитацију садржи и одредбе које:

- а) осигуравају академском особљу слободу организовања и окупљања у складу са законом,

- б) штите академско особље од дискриминације према било којем основу, као што је пол, раса, сексуална оријентација, брачни статус, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално, етничко или социјално поријекло, повезаност са неком националном заједницом, имовина, рођење или било који други статус.

(2) Право академског особља високошколских установа на слободу говора може бити ограничено само законом.

Члан 72.

Академско особље високошколске установе има право да објављује резултате свог истраживачког рада, у складу с правилима које високошколска установа има у вези са коришћењем права на интелектуалну својину, поштујући права аутора, високошколске установе и трећих лица.

Академска звања у високошколским установама

Члан 73.

(1) Високошколске установе додјељују академска звања која могу бити: научно-наставна, наставна или умјетничка.

(2) Универзитет додјељује научно-наставна и умјетничка звања:

- а) редовни професор,
- б) ванредни професор,
- в) доцент,
- г) лектор,
- д) виши асистент,
- ђ) асистент.

(3) Наставничка звања су:

- а) редовни професор,
- б) ванредни професор и
- в) доцент.

(4) Сарадничка звања су:

- а) лектор,
- б) виши асистент и
- в) асистент.

(5) Висока школа додјељује наставна и умјетничка звања:

- а) професор високе школе,
- б) предавач високе школе,
- в) асистент.

(6) Наставничка звања у високој школи су: професор високе школе и предавач високе школе.

Услови за избор академског особља

Члан 74.

Минимални услови за избор академског особља у научно-наставна звања на високошколској установи су:

- а) асистент – завршен први циклус студија са најмање 240 ECTS бодова и најнижом просјечном оцјеном 8 или 3,5 ,
- б) виши асистент – завршен други циклус студија (мастер), односно научни степен магистра наука,

- в) лектор - завршен други циклус студија (мастер), односно научни степен магистра наука,
- г) доцент - научни степен доктора наука у датој области, најмање три научна рада објављена у признатим публикацијама, показане наставничке способности,
- д) ванредни професор - проведен најмање један изборни период у звању доцента, те најмање пет научних радова објављених у признатим публикацијама, објављена књига и оригинални стручни успјех, као што је пројекат, патент или оригинални метод, све након избора у звање доцента, те члан комисије за одбрану магистарског или докторског рада или менторство кандидата за степен другог циклуса и
- ђ) редовни професор - проведен најмање један изборни период у звању ванредног професора, најмање двије објављене књиге, најмање осам научних радова објављених у признатим публикацијама, све након стицања звања ванредног професора, те успјешно менторство кандидата за степен другог и трећег циклуса.

Члан 75.

Минимални услови за избор у умјетничко-наставна звања у која се бира академско особље на студијским профилима на универзитету, ако је за наставни предмет од нарочитог значаја умјетнички критеријум, су:

- а) асистент - завршен први циклус студија с најмање 240 ECTS бодова и просјечном оцјеном 8 или 3,5,
- б) виши асистент - завршен други циклус студија, односно први циклус студија с најмање 240 ЕЦТС бодова и просјечном оцјеном 8 или 3,5 и јавно представљени облици умјетничког стваралаштва,
- в) доцент - завршен други циклус студија, већи број јавно представљених облика умјетничког стваралаштва и показани резултати у наставном раду,
- г) ванредни професор - завршен други циклус студија, већи број јавно представљених облика умјетничког стваралаштва које представља самосталан допринос развоју умјетности, признања за успјешно дјеловање у одговарајућој области умјетности и показани резултати у наставном раду,
- д) редовни професор - завршен други циклус студија, већи број јавно представљених изузетних умјетничких дјела која су значајно допринијела развоју културе и умјетности, признања за успјешно дјеловање у одређеној области, допринос подизању наставног и умјетничког кадра те показани резултати у наставном раду.

Члан 76.

(1) Минимални услови за избор у наставна звања на високој школи су:

- а) асистент - завршен први циклус студија с најмање просјечном оцјеном 8 или 3,5,
- б) предавач високе школе - завршен други циклус студија, односно научни степен магистра наука, показана наставна способност и објављена најмање два научна рада,
- в) професор високе школе - научни степен доктора наука у датом подручју, односно завршен трећи циклус студија, показана наставна способност и објављена најмање три научна рада.

(2) На високој школи наставу могу изводити и лица која имају звања редовног професора, ванредног професора и доцента, бира на универзитетима.

Члан 77.

(1) Минимални услови за избор у умјетничка звања на високој школи су:

- а) асистент - завршен први циклус студија с најмањом просјечном оцјеном 8 или 3,5,
- б) предавач високе школе - завршен најмање први циклус студија, јавно представљени облици умјетничког стваралаштва, показана наставна способност,
- в) професор високе школе - завршен други циклус студија, истакнути јавно представљени облици умјетничког стваралаштва и показана наставна способност.

(2) На високој школи наставу могу изводити и лица која су бира на умјетничко-наставним предметима на универзитетима.

Члан 78.

Министар доноси Правилник о критеријумима за избор у научно-наставна и умјетничко-наставна звања којим се ближе уређују услови за избор у научно-наставна и умјетничко-наставна звања.

Период избора у академско звање

Члан 79.

(1) Приликом избора у исто или више звање узимају се у обзир само објављени радови, књиге и резултати властитих истраживања у примјени, пројекти те менторства, односно јавно представљени облици умјетничког стваралаштва у времену од посљедњег избора.

(2) Период на који се бира академско особље на универзитету је:

- а) асистент - на период од четири године без могућности реизбора,
- б) виши асистент - на период од пет година с могућношћу једног поновног избора,
- в) лектор - на период од пет година с могућношћу једног поновног избора,
- г) доцент - на период од пет година с могућношћу поновног избора,
- д) ванредни професор - на период од шест година с могућношћу поновног избора и
- ђ) редовни професор – на неодређено вријеме.

Члан 80.

(1) Период на који се бира академско особље на високој школи је:

- а) асистент - на период од четири године без могућности реизбора,

- б) предавач високе школе - на период од пет година с могућношћу поновног избора и
- в) професор високе школе – на неодређено вријеме.

Одговорни наставници и сарадници

Члан 81.

- (1) Прије почетка сваког семестра/ трисеместра високошколска установа утврђује одговорне наставнике и сараднике за тај семестар/ трисеместар.
- (2) За одговорне наставнике и сараднике одређују се наставници и сарадници у високошколској установи који испуњавају законом прописане услове и који су изабрани у законом прописаном поступку према закону који је био важећи у вријеме када су изабрани у звање.
- (3) Универзитет може без расписивања конкурса да ангажује наставнике са другог универзитета за извођење дијела наставе на основу споразума и у складу са прописима који регулишу област запошљавања.
- (4) Висока школа може без расписивања конкурса да ангажује наставнике са друге високошколске установе, за извођење дијела наставе на основу споразума у складу са прописима који регулишу област запошљавања.
- (5) Наставник који се ангажује мора имати избор у одговарајуће звање за ужу научну област.

Професор емеритус

Члан 82.

- (1) Универзитет може, на приједлог факултета или друге организационе јединице, додијелити звање професор емеритус редовном професору, пензионисаном после ступања на снагу овог закона, који се посебно истакао својим научним, односно умјетничким радом, стекао међународну репутацију и постигао резултате у обезбјеђивању наставно-научног, односно наставно-умјетничког подмлатка у области за коју је изабран.
- (2) Професор емеритус може учествовати у извођењу наставе у другом и трећем циклусу наставе и може учествовати у изради истраживачких пројеката а не може бити одређен за одговорног наставника из става 1. члана 82. овог закона.
- (3) Поступак и услови додјеле звања и права лица из става 1. овог члана ближе се утврђују општим актом универзитета.
- (4) Права и обавезе лица које је изабрано у звање из става 1. овог члана утврђује се уговором о ангажовању за извођење наставе.
- (5) Укупан број професора емеритуса не може бити већи од 3 одсто од укупног броја ангажованих наставника универзитета.
- (6) Професор емеритус може учествовати у извођењу наставних активности до навршене 73. године живота.

Гостујући професор

Члан 83.

- (1) Изузетно, у случајевима да се на јавни конкурс, као ни на поновљени јавни конкурс за избор наставника или сарадника не пријави лице које испуњава услове конкурса, високошколска установа може, без расписивања конкурса, да ангажује наставника из друге самосталне високошколске установе из иностранства у звању гостујућег професора.
- (2) Изузетно, у случају потребе извођења наставе у пољу умјетности, гостујући професор може бити и истакнути умјетник.
- (3) Права и обавезе лица које је изабрано у звање из става 1. овог члана уређује се уговором о ангажовању за извођење наставе, под условима и на начин прописан општим актом високошколске установе, а у складу са овим законом и законом којим се регулише запошљавање страних држављана.

Наставници страних језика и вјештина

Члан 84.

- (1) Наставу страних језика, односно вјештина може изводити и наставник страног језика, односно вјештина који је завршио основне студије или други циклус студија с најмањом просјечном оцјеном осам и има објављене стручне радове у одговарајућој области и способност за наставни рад.
- (2) Општим актом високошколске установе ближе се уређује:
- а) начин избора и
 - б) вријеме на које се бира наставник страног језика, односно вјештина.

Научни и стручни сарадници

Члан 85.

- (1) Истакнути научник, стручњак или умјетник може бити позван да учествује у остваривању дијела наставе на високошколској установи, у складу са статутом.
- (2) На академији умјетности сарадници могу, у сарадњи са наставником, изводити наставу из дијела програма или појединих облика стручног, односно умјетничког рада, обуку из стручних знања и вјештина, вјежбе и друге послове утврђене статутом.

Поступак за избор наставника и сарадника

Члан 86.

- (1) Избор академског особља врши се на основу јавног конкурса у складу са условима и критеријумима утврђеним законом, статутом високошколске установе и општеприхваћеним стандардима у датој струци.
- (2) Конкурс за избор наставника и сарадника у виша звања или поновни избор у исто звање, објављује се најкасније шест мјесеци прије истека времена за које је наставник, односно сарадник биран.
- (3) Избор у звање наставника и сарадника, високошколска установа обавља најкасније у року од шест мјесеци од дана објављивања конкурса.

Члан 87.

- (1) Наставно-научно вијеће организационе јединице образује комисију за подношење извјештаја о пријављеним кандидатима.
- (2) Комисија се састоји од најмање три наставника из научног поља, од којих је најмање један из нижих нивоа класификације научних области за коју се наставник, односно сарадник бира.
- (3) Приликом именовања комисије из става 2. овог члана најмање један члан комисије мора бити у радном односу на другој високошколској установи.
- (4) Чланови комисије су у истом или вишем звању од звања у које се кандидат бира.
- (5) Наставно-научно вијеће организационе јединице разматра извјештај комисије и утврђује приједлог одлуке о избору кандидата за одређено наставно-научно звање, који заједно са свим изборним материјалом доставља Сенату.

Члан 88.

Извјештај комисије из члана 87. овог закона садржи:

- а) биографске податке о пријављеним кандидатима,
- б) преглед и мишљење о досадашњем научном, стручном, односно умјетничком раду пријављених кандидата,
- в) податке о објављеним радовима,
- г) мишљење о испуњавању других услова утврђених овим законом,
- д) приједлог за избор кандидата у одређено звање наставника, односно сарадника као и
- ђ) друге елементе прописане подзаконским актом и статутом високошколске установе.

Члан 89.

- (1) Кандидат за избор у наставно-научно звање, који раније није изводио наставу у високошколским установама, дужан је да пред комисијом из члана 87. овог закона одржи предавање из наставног предмета уже научне области за коју је конкурисао.
- (2) Високошколска установа дужна је да јавно огласи вријеме одржавања предавања из претходног става.

Члан 90.

(1) Избор кандидата у научно-наставна звања или умјетничка звања наставника и сарадника врши сенат.

(2) Одлука о избору у звање доноси се већином гласова укупног броја чланова сената а на основу приједлога одлуке научно-наставног вијећа организационе јединице и извјештаја комисије.

Члан 91.

(1) Кандидат може поднијети захтјев за преиспитивање одлуке о избору кандидата у научно-наставна звања или умјетничка звања сенату у року од 15 дана од дана пријема обавјештења о одлуци сената.

(2) Одлука сената је коначна и против ње се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Радни односи академског особља

Члан 92.

(1) У погледу права, обавеза и одговорности академског особља и других лица запослених у високошколској установи примјењују се законски прописи којима се уређују радни односи, ако овим законом није другачије одређено.

(2) Приликом запошљавања административног особља у јавној високошколској установи водиће се рачуна о равноправној заступљености припадника конститутивних народа и националних мањина.

Члан 93.

(1) Академско особље закључује уговор о раду с високошколском установом на одређено вријеме и то на период на који је изабран, изузев редовног професора који закључује уговор о раду на неодређено вријеме.

(2) Након истека периода на који је изабрано академско особље, високошколска установа дужна је закључити нови уговор о раду са сваким чланом академског особља, који је изабран у исто или више академско звање.

Члан 94.

(1) Наставник и сарадник има право на мировање рокова за избор у академска звања и на радна мјеста односно мировање права и обавеза из радног односа, у вријеме док обавља дужност ректора, проректора или другу дужност у високошколској установи у складу са њеним статутом или док обавља неку јавну дужност.

(2) Наставнику и сараднику који се налази на породичком одсуству или боловању дуже од годину изборни период се продужава за то вријеме.

(3) Наставнику последије пет година рада проведених на високошколској установи може бити одобрено плаћено одсуство у трајању од једне школске године ради стручног и научног усавршавања, у складу са статутом високошколске установе.

(4) Уколико се наставник и сарадник одлуче за коришћење права из става 1. овог члана, дужан је да се обрати високошколској установи захтјевом за одобрење.

(5) Високошколска установа дужна је одлучити о захтјеву из става 4. овог члана у складу са законом и општим актом високошколске установе.

Члан 95.

(1) Наставник или сарадник који је у високошколској установи засновао радни однос са пуним радним временом може закључити уговор о допунском раду до половине пуног радног времена са још једном високошколском установом, под условом да се радно вријеме наставника или сарадника код друге високошколске установе временски не подудара и уз сагласност високошколске установе у којој је радно ангажован са пуним радним временом.

(2) Наставник или сарадник именован или изабран на јавну функцију, у складу са Законом о министарским, владиним и другим именовањима, може обављати наставне активности само на високошколској установи на којој је био у радном односу прије именовања, под условом да закључи уговор о допунском раду.

Члан 96.

Наставник у научно-наставном звању или сарадник не може бити распоређен на другу високошколску установу на територији Републике, без његове сагласности.

Члан 97.

(1) Наставнику престаје радни однос на високошколској установи на крају школске године у којој је навршио 68 година живота, као и могућност наставничког ангажовања по било ком основу, уз изузетак професора емеритуса.

(2) Наставник високошколске установе може тражити да му радни однос престане прије навршених 68 година живота, у складу са прописима којима се уређују радни односи.

(3) Наставник или сарадник који је стекао право на пензију у земљи или иностранству не може изводити наставне активности на универзитету у Републици, осим у случају професора емеритуса.

VII - СТУДЕНТИ

Уговор између студента и високошколске установе

Члан 98.

(1) Студенти који су примљени и уписани у високошколску установу улазе у уговорни однос са том високошколском установом, односно факултетом или умјетничком

академијом као организационом јединицом универзитета, у складу са законом, подзаконским актом и статутом.

(2) Студенту који је уписан на високошколску установу издаје се студентска књижица – индекс.

(3) Јединствен образац студентске књижице –индекса прописује министар.

Права и обавезе студената

Члан 99.

У складу са статутом високошколске установе студенти имају право да:

- а) присуствују предавањима, семинарима и другим облицима наставе организованим у оквирима њихових предмета у складу са њиховим положајем и зависно од могућности и других облика организоване наставе,
- б) користе библиотеку и друге услуге за студенте које се налазе у високошколској установи,
- в) учествују на изборима за студентска мјеста у студентским представничким тијелима и другим тијелима установљеним у складу са статутом високошколске установе, као и да се боре за заштиту аутономије и дигнитета високошколске установе, и
- г) право на признавање и пренос бодова између акредитованих високошколских установа унутар Републике и БиХ.

Члан 100.

Студенти уписани на високошколску установу имају сљедеће обавезе:

- а) да се придржавају правила која је установила високошколска установа,
- б) да указују дужно поштовање према правима особља и других студената и
- в) да указују дужну и пуну пажњу свом студију и учествују у академским активностима.

Члан 101.

Статут високошколске установе садржи одредбе које:

- а) осигуравају слободу студената да, у складу са законом, испитују и тестирају примљена знања и да нуде нове идеје и контроверзна и непопуларна мишљења а да се тиме не излажу опасности од губитка свог статуса или било које друге привилегије коју евентуално у високошколској установи уживају,
- б) осигуравају студентима, у складу са законом, слободу говора, организације и окупљања студената,
- в) штите студенте од дискриминације према било којем основу као што је пол, раса, сексуална оријентација, брачни статус, боја коже, вјера, језик, политичко или друго мишљење, национално, етничко или социјално поријекло, повезаност са неком националном заједницом, имовина, рођење или било који други статус и

г) пружају правичне и непристрасне механизме рјешавања дисциплинских питања која се тичу студената.

Члан 102.

(1) Студенти имају право да изнесу своја виђења у погледу квалитета наставе или других услуга високошколске установе а статут високошколске установе уређује правично рјешавање таквих притужби у року који не може бити дужи од 30 дана.

(2) Околности под којима студенти исписани из академских или дисциплинских разлога као и жалбени поступци разрађени су статутом високошколске установе.

(3) Студенти имају право да оспоре пред надлежним судом коначне одлуке високошколске установе из става 2. овог члана које се на њих односе.

Члан 103.

(1) Студенту се на његов захтјев одобрава мировање права и обавеза, у случају теже болести, упућивања на стручну праксу у трајању од најмање шест мјесеци, њега дјетета до годину дана живота, одржавања трудноће и вршења руководних функција у студентском представничком тијелу и у другим случајевима предвиђеним општим актом.

(2) Правилима студирања одређује се орган, процедура и услови остваривања права из става 1. овог члана.

Дисциплинска одговорност студента

Члан 104.

(1) Студент одговара за повреду обавезе која је у вријеме извршења била утврђена општим актом високошколске установе.

(2) За тежу повреду обавезе студенту се може изрећи и мјера искључења са студија на високошколској установи.

(3) Дисциплински поступак не може се покренути по истеку шест мјесеци од дана сазнања за повреду обавезе и починиоца а најкасније дванаест мјесеци од дана када је повреда учињена.

(4) Општим актом високошколске установе утврђују се лакше и теже повреде обавеза студената, дисциплински органи и дисциплински поступак за утврђивање одговорности студента.

Смјештај студената

Члан 105.

Високошколска установа може да организује смјештај и исхрану студената у складу са Законом о студентском стандарду.

Престанак статуса студента

Члан 106.

Статус студента престаје:

- а) завршетком студијског програма и добијањем звања за који се студент школује,
- б) исписом из високошколске установе прије завршетка студија,
- в) када студент не упише годину студија а не мирују му права и обавезе студента и
- г) не обнови упис у исту годину у прописаном року а не мирују му права и обавезе студента.

(2) Статус студента престаје када високошколска установа изрекне студенту дисциплинску мјеру искључења са високошколске установе.

(3) Статус студента престаје и када студент два пута обнови исту студијску годину и не стекне услов за упис у вишу годину студија.

Студентско представничко тијело

Члан 107.

(1) Статут или други основни акт високошколске установе предвиђа успостављање студентског представничког тијела које заступа и штити интересе студената и даје допринос друштвеним, културним, академским или физичко-рекреативним потребама студената на основу демократских принципа и у складу са законом.

(2) Начин избора и број чланова студентског представничког тијела утврђује се општим актом високошколске установе.

(3) Право да бирају и да буду бирани за члана студентског представничког тијела имају сви студенти високошколске установе, односно организационе јединице уписани на студије у школској години у којој се бира студентско представничко тијело.

(4) Мандат чланова студентског представничког тијела траје годину дана.

(5) Избор чланова студентског представничког тијела одржава се сваке године, тајним и непосредним гласањем.

(6) Студентска представничка тијела у складу са овим законом и статутом високошколске установе доносе акт у коме детаљније уређују начин рада и назив студентског представничког тијела.

(7) Високошколске установе су дужне да обезбиједи просторне и друге услове за рад студентских представничких тијела у складу са статутом високошколске установе.

(8) Студентска представничка тијела могу се укључити у Унију студената Републике Српске.

(9) Рад Уније студената Републике Српске регулисан је Законом о Унији студената Републике Српске.

(10) Унија студената Републике Српске може да остварује чланство у међународним организацијама и асоцијацијама студената.

Члан 108.

(1) Ради остваривања права и заштите интереса студената, студентско представничко тијело бира и смјењује представнике студената у органима високошколске установе, односно организационе јединице, као и у органима других установа у којима су заступљени представници студената у складу са статутом високошколске установе, односно њене организационе јединице.

(2) Код избора представника студената у органе организационе јединице, студентско представничко тијело је обавезно провести консултације са студентима организационе јединице.

VIII - ОДГОВОРНОСТИ, ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Влада Републике Српске

Члан 109.

Влада је надлежна да:

- а) спроводи стратегију развоја високог образовања у Републици,
- б) одобрава средства јавним високошколским установама за финансирање сва три циклуса наставе, истраживања и умјетничког рада,
- в) обезбјеђује посебна средства јавним високошколским установама ради остваривања једнаких услова за остваривање права на високо образовање студентима са посебним потребама,
- г) утврђује број студената за упис на прву годину студија за све циклусе на приједлог Министарства, у складу са критеријумима и стандардима утврђеним овим законом и у складу са утврђеном уписном политиком за ту школску годину и
- д) врши и друге послове прописане законом.

Министарство просвјете и културе Републике Српске

Члан 110.

Министарство је одговорно за примјену овог закона и за:

- а) финансирање, координацију и развој високог образовања у Републици,
- б) предлагање Влади политике високог образовања,
- в) промоцију интеграције наставног и истраживачког рада и стимулацију истраживачких програма на универзитетима и високим школама,
- г) промоцију мобилности студената и наставног особља и обезбјеђење мобилности студената и наставног особља унутар Републике, БиХ, европског подручја високог образовања и у свијету,
- д) промоцију и обезбјеђење сарадње између високошколских установа у Републици, БиХ и високошколских установа у региону и у свијету,

- ђ) промоцију и законску могућност једнаког приступа високом образовању, стручном развоју и обуци, цјеложивотном учењу и свим другим аспектима високог образовања у Републици,
- е) подржавање и подстицање јачих веза између сектора високог образовања, индустрије, привреде и друштва,
- ж) спровођење процедуре лицензирања и акредитације високошколских установа у Републици,
- з) вођење регистра високошколских установа и студијских програма и других података од значаја за развој система високог образовања,
- и) прописивање облика и садржаја јавних докумената које издају високошколске установе,
- ј) вођење регистра наставника и сарадника,
- к) вођење регистра о признавању страних диплома,
- л) доношење подзаконских прописа за спровођење овог закона и
- љ) обављање других послова у складу са законом.

IX - ТИЈЕЛА У ОБЛАСТИ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

Ректорска конференција Републике Српске

Члан 111.

- (1) Ректорска конференција Републике Српске (у даљем тексту: Ректорска конференција) утврђује и заступа заједничке интересе универзитета у Републици и остварује сарадњу са институцијама у области образовања у Републици, БиХ, Европи и свијету.
- (2) Пуноправни чланови Ректорске конференције могу бити ректори универзитета у Републици.
- (3) Рад и функционисање Ректорске конференције уређује се статутом.
- (4) Статут Ректорске конференције доноси Ректорска конференција, на првом сазиву, консензусом.
- (5) Први сазив Ректорске конференције заказује најстарији ректор јавног универзитета.
- (6) Ректорска конференција се финансира из доприноса чланова Ректорске конференције, те других прихода које оствари.

Члан 112.

Ректори лиценцираних и акредитованих универзитета су чланови Ректорске конференције Босне и Херцеговине.

Комисија за информисање и признавање

Члан 113.

- (1) Министарство успоставља Комисију за информисање и признавање докумената из области високог образовања (у даљем тексту: Комисија).

- (2) Комисија није професионално тијело и ради у оквиру Министарства.
- (3) Административне и стручне послове за Комисију обавља секретар Комисије који је запослен у Министарству.

Члан 114.

Комисија је надлежна:

- а) за информисање и признавање у области високог образовања,
- б) за координацију међуентитетске и међународне размјене академског особља, студената и програма у области високог образовања,
- в) за представљање Републике у пројектима на нивоу БиХ и у међународним пројектима у области високог образовања из своје надлежности,
- г) да посредством мрежа за информисање у БиХ и међународних мрежа центра за информације пружа информације високошколским установама у Републици у вези са страним високошколским установама и програмима као основ за признавање степена и диплома за даље школовање на високошколским установама у Републици, БиХ и да представља Републику у тим мрежама (мреже ENIC/NARIC),
- д) за давање обавјештења и мишљења о страним дипломама у сврху наставка школовања на високошколским установама у Републици и БиХ,
- ђ) за одлучивање у складу са прописима о признавању диплома стечених ван Републике и БиХ ради запослења,
- е) за давање савјета и информација о питањима унутар свог мандата, странама са законитим интересом,
- ж) за одлучивање у складу са прописима о признавању диплома стечених ван Републике и БиХ ради запослења и
- з) за обављање и других послова у складу са законом.

Члан 115.

- (1) Комисијом руководи предсједник којег именује Влада.
- (2) Рад Комисије финансира се из буџета Министарства.
- (3) Састав, рад и функционисање Комисије уређује се Правилником о саставу и начину рада Комисије за информисање и признавање докумената из области високог образовања.
- (4) Министар доноси Правилник о саставу и начину рада Комисије за информисање и признавање докумената из области високог образовања.

Савјет за развој високог образовања и осигурање квалитета

Члан 116.

- (1) Овим законом регулише се рад Савјета за развој високог образовања и осигурање квалитета (у даљем тексту: Савјет).
- (2) Савјет дјелује као независно савјетодавно академско тијело.
- (3) Административно-техничке послове за Савјет обавља Министарство.

(4) Рад и функционисање Савјета уређује се Пословником о раду у складу са одредбама овог закона.

(5) Пословник о раду доноси Савјет двотрећинском већином гласова својих чланова.

Члан 117.

(1) Савјет има 11 чланова из реда универзитетских професора, врхунских научника, односно умјетника тако да су заступљене високошколске установе из разних образовно-научних односно образовно-умјетничких области које именује Влада.

(2) Структура чланова Савјета, у правилу, одражава национални састав конститутивних народа и осталих.

(3) Рок за пријављивање кандидата за чланове Савјета је 20 дана од дана објављивања јавног конкурса.

(4) Листа пријављених кандидата ставља се на увид јавности у року од 10 дана од истека рока за пријављивање кандидата.

(5) Примједбе и приједлози у вези са пријављеним кандидатима могу се доставити у року од 30 дана од дана стављања листе кандидата на увид јавности.

(6) Министарство упућује Влади приједлог кандидата у року од 90 дана од дана објављивања јавног конкурса.

(7) Мандат чланова Савјета траје четири године. Исто лице може бити изабрано за члана Савјета највише два пута.

(8) Савјет бира предсједника из реда својих чланова.

(9) Чланови Савјета имају право на накнаду за рад.

(10) Рад Савјета финансира се из буџета Министарства.

Члан 118.

(1) Рад Савјета је јаван.

(2) У раду Савјета, у складу са општим актима Савјета, могу без права одлучивања да учествују представници високошколских установа и студената.

(3) Савјет за потребе свог рада може да образује посебна радна тијела.

(4) Савјет подноси Влади извјештај о свом раду најмање два пута годишње.

Члан 119.

Надлежности Савјета су:

а) пружање савјета и давање мишљења Влади, Министарству, Ректорској конференцији и високошколским установама о политици рада и развоја високог образовања у Републици,

б) учествовање у креирању и праћење уписне политике на високошколским установама у Републици,

в) израда стандарда за систем осигурања квалитета на високошколским установама у Републици,

г) давање мишљења о друштвеној оправданости оснивања високошколских установа и нових студијских програма на високошколским установама у Републици,

- д) учествовање у процесу акредитације високошколских установа у Републици у сарадњи са Агенцијом БиХ,
- ђ) учешће у домаћим и међународним пројектима из области развоја и осигурања квалитета високог образовања,
- е) давање препорука Министарству о висини школарине за студенте јавних високошколских установа,
- ж) давање препоруке о критеријумима стипендирања и другим облицима финансијске подршке студентима, укључујући дефинисање елемената студентског стандарда,
- з) израда упутстава из надлежности рада Савјета,
- и) утврђивање упутства о примјени ECTS бодова,
- ј) давање савјета и информација о питањима унутар свог мандата заинтересованим странама,
- к) представљање Републике на нивоу БиХ, односно у међународним организацијама за квалитет у високом образовању и
- ђ) утврђивање, у транспарентној процедури јавног позива, критеријума за избор и утврђивање листе домаћих и међународних експерата са којих се именују комисије за лиценцирање.

Члан 120.

У области лиценцирања и акредитације Савјет је надлежан за:

- а) предлагање критеријума, правила и упутстава за лиценцирање високошколских установа и студијских програма,
- б) учествовање у доношењу критеријума за акредитацију високошколских установа са Агенцијом,
- в) разматрање препорука Агенције за акредитацију високошколске установе и за отклањање недостатака квалитета студијског програма и квалитета високошколске установе и
- д) давање мишљења на утврђену листу стручњака за спровођење акредитације.

Х - ПРИЗНАВАЊЕ СТРАНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ ИСПРАВА И ВРЕДНОВАЊЕ СТРАНИХ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Признавање страних високошколских исправа

Члан 121.

- (1) Признавање стране високошколске исправе је поступак којим се имаоцу те исправе утврђује право у погледу наставка образовања, односно у погледу запошљавања.
- (2) Поступак признавања спроводи се у складу са одредбама овог закона.
- (3) О признању страних диплома ради запошљавања води се регистар у Министарству.

Члан 122.

(1) У поступку признавања ради наставка образовања у систему високог образовања имаоцу стране високошколске исправе утврђује се право на наставак почетог високог образовања, односно право на укључивање у нивое високог образовања.

(2) У поступку признавања ради запошљавања имаоцу стране високошколске исправе утврђује се врста и ниво завршеног студија, као и стечени стручни, односно академски или научни назив, врста и ниво студија у Републици којем одговара студиј завршен у иностранству.

Члан 123.

(1) Признавање стране високошколске исправе ради наставка образовања у систему високог образовања обавља високошколска установа, на начин и по поступку прописаним законом, подзаконским актом и општим актом те установе.

(2) У поступку признавања стране високошколске исправе узимају се у обзир:

а) систем образовања у земљи у којој је стечена страна високошколска исправа,

б) студијски програм,

в) услови уписа на студијски програм,

г) права која даје та високошколска исправа у земљи у којој је стечена и

д) друге чињенице од значаја за признавање стране високошколске исправе.

(3) Овлашћени орган високошколске установе, односно организационе јединице високошколске установе доноси рјешење о захтјеву за признавање.

(4) Против овог рјешења може се у року од 15 дана поднијети приговор сенату високошколске установе.

(5) Рјешење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку и против њега није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Члан 124.

(1) Поступак признавања не спроводи се када је јавна исправа стечена на територији СФРЈ до 6. априла 1992. године.

(2) Јавна исправа из става 1. овог члана има исто правно дејство као јавна исправа издата на територији Републике.

Вредновање страних студијских програма

Члан 125.

(1) У поступку признавања стране високошколске исправе спроводи се вредновање страног студијског програма на основу врсте и нивоа постигнутих знања и вјештина.

(2) Једном извршено позитивно вредновање одређеног страног студијског програма важи за све наредне случајеве када је ријеч о истом студијском програму.

(3) Вредновање се врши на основу податка о страниј високошколској установи на којој се студијски програм изводи, систему образовања у земљи у којој је стечена иностранна диплома, права која та диплома даје у земљи у којој је стечена и другим околностима значајним за признавање а које прибавља Министарство.

(4) У поступку вредновања ради признавања домаће високошколске исправе у иностранству податке о самосталној високошколској установи и систему образовања даје Министарство.

XI - ЕВИДЕНЦИЈЕ И ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

Члан 126.

(1) Високошколска установа, односно организациона јединица установе води:

- а) матичну књигу студената,
- б) евиденцију о издатим јавним исправама,
- в) евиденцију о испитима и
- г) друге евиденције које је прописало Министарство.

(2) Подаци уписани у евиденцију прикупљају се, обрађују, чувају и користе за потребе обављања дјелатности високошколске установе, односно њене организационе јединице и за потребе Министарства, за обављање законом утврђених послова.

(3) Подаци из евиденције користе се тако да се обезбјеђује заштита идентитета студената, у складу са законом.

(4) Министар доноси Правилник о садржају и начину вођења евиденције коју води високошколска установа.

Члан 127.

(1) На основу података из евиденције, високошколска установа и факултет, односно умјетничка академија као њена организациона јединица, издаје јавне исправе, у складу са законом, подзаконским актом и статутом.

(2) Јавне исправе у смислу овог закона су:

- а) студентска књижица - индекс,
- б) диплома о стеченом високом образовању
- в) додатак дипломи,
- г) увјерење о положеним испитима и
- д) увјерење о стеченој академској титули, односно звању у одређеној области.

(3) Високошколска установа издаје јавне исправе на матерњем језику, ћириличним или латиничним писмом, зависно од захтјева странке.

(4) Када се настава остварује на језику националне мањине, односно на неком од страних језика, јавне исправе се издају на обрасцу који је штампан двојезично на језику једног од конститутивних народа, ћириличним или латиничним писмом зависно од захтјева странке, и на језику и писму на којем се изводи настава.

(5) На захтјев студента високошколска установа издаје јавну исправу о савладаном дијелу студијског програма, које садржи податке о нивоу, природи и садржају студија, као и постигнуте резултате.

(6) На основу података из евиденције, високошколска установа и факултет, односно умјетничка академија као њена организациона јединица, издаје нову диплому о стеченом високом образовању послје проглашења оригиналне дипломе неважећом у “Службеном гласнику Републике Српске”.

(7) Диплома из става 6. овог члана има значај оригиналне дипломе.

(8) На новој дипломи се ставља ознака да се ради о дупликату дипломе која је издата послје проглашења оригинала дипломе неважећом.

Члан 128.

(1) Диплома се овјерава сувим жигом високошколске установе.

(2) Додатак дипломи обавезно се издаје уз диплому и садржи вјештине, компетенције и знања носиоца дипломе и друге податке у складу са законом, подзаконским актом и статутом.

(3) Министар доноси Правилник о садржају јавних исправа које издају високошколске установе.

Члан 129.

(1) Диплому и додатак дипломи потписују ректор и декан факултета, односно умјетничке академије у саставу универзитета.

(2) Диплому и додатак дипломи високе школе потписује директор.

(3) Додатак дипломи овјерава се жигом високошколске установе и факултета, односно умјетничке академије.

(4) Заједничку диплому и додатак дипломи потписују овлашћена лица високошколских установа које изводе студијски програм за стицање заједничке дипломе.

Члан 130.

(1) Лице које нема јавну исправу о стеченом високом образовању а евиденција о томе, односно архивска грађа је уништена, нестала или недоступна, може да поднесе захтјев основном суду у мјесту пребивалишта или боравишта због утврђивања завршеног школовања.

(2) Рјешење суда којим се доказује да је лице стекло високо образовање замјењује диплому о завршеном високом образовању.

Члан 131.

(1) Диплома, односно додатак дипломи оглашавају се ништавним:

а) ако их је издала нелиценцирана високошколска установа,

б) ако их је потписало неовлашћено лице,

в) ако ималац дипломе није испунио све испитне обавезе на студију на начин и према поступку који је утврђен законом, подзаконским актом и студијским програмом високошколске установе.

(2) Високошколска установа оглашава ништавном диплому, односно додатак дипломи.

(3) Просвјетна инспекција по службеној дужности оглашава ништавном диплому, односно додатак дипломи из разлога утврђених у ставу 1. овог члана ако то не учини високошколска установа у остављеном року.

Члан 132.

(1) Високошколска установа оглашава ништавном диплому о стеченом академском називу мастер односно магистра ако утврди да завршни рад није резултат самосталног рада кандидата.

(2) Високошколска установа оглашава ништавном диплому о стеченом научном називу доктора наука ако утврди да докторска дисертација није оригиналан научни, односно умјетнички резултат рада кандидата.

ХП – ФИНАНСИРАЊЕ ЈАВНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Извори финансирања

Члан 133.

(1) Јавна високошколска установа стиче средства за обављање своје дјелатности, у складу са законом и статутом, из сљедећих извора:

а) буџета Републике,

б) буџета јединице локалне самоуправе,

в) властитих прихода,

г) донација и

д) других извора.

(2) Новчана средства из става 1. овог члана припадају високошколској установи и организационој јединици која их је остварила и користе се у складу са законом, статутом и усвојеним финансијским планом.

(3) Статутом високошколске установе прецизира се на који начин и у ком омјеру организациона јединица има академска и финансијска овлашћења и преузима одговорност унутар установе и то тако да се прецизно воде и одреде приходи и расходи свих организационих јединица.

(4) Јавне високошколске установе могу се финансирати само из оних извора који не утичу на њихову аутономију.

Члан 134.

- (1) Одлуку о висини школарине на јавним високошколским установама за студенте који плаћају школарину, на приједлог јавне високошколске установе, утврђује Министарство.
- (2) Мјерила за утврђивање висине школарине утврђују се општим актом јавне високошколске установе.
- (3) Јавна високошколска установа дужна је да прије расписивања конкурса за упис нових студената утврди и предложи Министарству висину школарине за наредну школску годину за све студијске програме.
- (4) Одлуку о висини школарине на приватној високошколској установи утврђује високошколска установа.
- (5) Министар доноси рјешење којим утврђује висину школарине за све студијске програме на јавним високошколским установама.
- (6) Висина школарине утврђује се на основу трошкова студија за једну школску годину, односно за стицање 60 ECTS бодова и редовне услуге које високошколска установа пружа студенту у оквиру остваривања студијског програма.
- (7) Високошколска установа дужна је прије расписивања конкурса за упис нових студената да објави висину школарине за наредну школску годину за све студијске програме за које врши упис.
- (8) Редовне услуге из става 5. овог члана утврђују се одлуком универзитета, односно друге самосталне високошколске установе.

Члан 135.

Статутом високошколске установе прецизира се на који начин и у ком омјеру организациона јединица има академска и финансијска овлашћења и преузима одговорност унутар установе и то тако да се прецизно воде и одреде приходи и расходи свих организационих јединица.

Члан 136.

Финансирање јавних високошколских установа уређује се посебним законом.

алтернатива

ХП - ФИНАНСИРАЊЕ ЈАВНИХ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Извори финансирања

Члан 133.

- (1) Јавне високошколске установе обезбјеђују средства за обављање своје дјелатност из следећих извора:

- а) буџета Републике,
- б) властитих прихода,
- в) школарина,
- г) прихода од изнајмљивања пословног простора,
- д) буџета јединица локалне самоуправе,
- ђ) донација и
- ж) других извора.

(2) Јавне високошколске установе могу се финансирати само из оних извора који не утичу на њихову аутономију.

Члан 134.

(1) Новчана средства добијена из буџета, властитих прихода, донација и других извора припадају високошколској установи и организационој јединици која их је остварила и користе се у складу са законом, статутом и усвојеним финансијским планом.

(2) Властите приходе јавне високошколске остварују путем:

- а) уписнина,
- б) пројеката и научно-истраживачког и умјетничког рада, укључујући приходе од организовања научно-стручних скупова и консултантске услуге,
- в) услуга лабораторијских испитивања и атестирања,
- г) семинара и других видова обуке према програмима цјеложивотног учења укључујући обуке за рад на рачунарима, стручне испите, доквалификације,
- д) активности студената,
- ђ) издавачке дјелатности, израде елабората и експертиза.

(3) Уписнине су накнаде које студенти плаћају приликом уписа на високошколску установу на име административних трошкова (трошкови уписа, индекса, студентске исказнице), накнаде за неположене испите студената који обнављају годину, накнаде за комисијске испите, накнаде за ванредне испитне рокове, накнаде за издавања увјерења и других исправа из службене евиденције (не односи се на редовне студенте), накнаде за нострификацију диплома за студенте прелазнике због наставка школовања, накнаде за штампање диплома и дипломске испите и трошкове промоције и накнаде које се плаћају при упису сваког семестра, прихода од организовања љетних школа, накнаде за неблагоприятне уписе, прихода од чланарина за библиотеке и слично.

Члан 135.

(1) Школарина је износ новчаних средстава којим студент учествује у суфинансирању укупних трошкова његовог студија на јавној високошколској установи.

(2) Јавна високошколска установа наплаћује средства из школарина на основу одлуке министра о висини школарине усмјеравајући наплаћена средства у буџет Републике.

(3) Високошколска установа је дужна да прије расписивања конкурса за упис нових студената утврди и предложи Министарству висину школарине за наредну школску годину за све студијске програме, у складу са мјерилима која се одређују општим актом високошколске установе и којима се утврђује однос између висине школарине и

трошкова студија за једну школску годину, односно за стицање 60 ЕЦТС бодова и редовне услуге које високошколска установа пружа кроз организацију и извођење студијског програма.

(4) Приходи од наплаћене школарине за први и други циклус студијског програма и приходи од изнајмљивања пословног простора дијелом се враћају високошколској установи у омјеру одређеном у складу са Законом о буџетском систему Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 96/03, 14/04, 67/05, 34/06, 128/06, 117/07 и 54/08) и Законом о извршењу буџета за текућу годину.

(5) Редовне услуге из претходног става утврђују се одлуком високошколске установе.

Члан 136.

(1) Статутом високошколске установе прецизира се на који начин и у ком омјеру организациона јединица има академска и финансијска овлашћења и преузима одговорност унутар установе и то тако да се прецизно воде и одреде приходи и расходи свих организационих јединица, поштујући однос учињених расхода и остварених прихода унутар организационе јединице.

(2) Статутом организационе јединице регулише се начин наступа организационе јединице на тржишту, начин располагања новчаним средствима која организациона јединица оствари на тржишту, донацијама или на други начин изван буџетског финансирања а која припадају организационој јединици која их је остварила.

XIII – НАДЗОР И КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 137.

(1) Управни надзор над радом високошколских установа и законитошћу аката донесених од стране високошколских установа, на основу овог закона, врши Министарство.

(2) Управни надзор се спроводи тако да се не нарушава аутономија и не омета рад високошколске установе.

Члан 138.

(1) Инспекцијски надзор над примјеном овог закона врши Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске путем просвјетне инспекције.

(2) У вршењу надзора просвјетни инспектор је овлашћен и дужан да:

- а) забрани рад високошколској установи која обавља рад без одобрења Министарства,
- б) забрани рад високошколској установи која обавља рад а не испуњава услове за обављање дјелатности високог образовања те поднесе захтјев за брисање из регистра,
- в) наложи предузимање одговарајућих мјера и радњи ради отклањања утврђених неправилности или недостатака у року који одреди,

- г) наложи високошколској установи да поништи испите који нису обављени у складу са овим законом односно статутом високошколске установе,
 - д) наложи забрану рада лицима која нису завршила одговарајући образовни програм на лиценцираним високошколским установама,
 - ђ) наложи забрану рада лицима која нису у складу са овим законом стекла одговарајуће научно-наставно звање,
 - е) наложи високошколској установи да поништи уписе студената који су уписани супротно одредбама овог закона и статута високошколских установа,
 - ж) наложи високошколској установи да поништи јавне исправе које су издате на незаконит начин,
 - з) поднесе захтјев за покретање прекршајног поступка против одговорног лица,
 - и) поднесе захтјев за покретање кривичног поступка против одговорног лица,
 - ј) поднесе извјештај надлежном органу о учињеном кривичном дјелу и
 - к) предузме друге мјере и радње за које је законом и другим прописима овлашћен.
- (3) Просвјетни инспектор је дужан затражити мишљење Савјета када утврди одговарајућу повреду прописа везаних за избор наставника.
- (4) Просвјетна инспекција ће забранити рад наставника који нису изабрани за одговорне наставнике у складу са законом предвиђеним поступком и забранити рад високошколске установе на оној години студија за коју високошколска установа, у накнадно датом року који је одредио овај орган, не утврди одговорне наставнике.

Члан 139.

Новчаном казном од 3.000 до 9.000 КМ казниће се за прекршај високошколска установа:

- а) ако не дозволи приступ високом образовању на основу пола, расе, сексуалне оријентације, физичког или другог недостатка, брачног стања, боје коже, језика, вјероисповијести, политичког или другог мишљења, националног, етничког или социјалног поријекла, везе са неком националном заједницом, имовине, рођења, година или неког другог статуса (члан 7. став 4. овог закона)
- б) ако врши упис студената и организује пријемне испите супротно утврђеним терминима (члан 8. став 3. и 4. овог закона),
- в) ако обавља дјелатност у иностранству без сагласности оснивача (члан 12. став 3. овог закона),
- г) ако не организује испите у складу са чланом 42. (члан 42. овог закона),
- д) ако не објави наставни план прије почетка наставе за наредну школску годину (члан 36. став 2. овог закона),
- ђ) ако не обавијести Министарство о извршеним измјенама студијског програма (члан 38. став 4. овог закона)
- е) ако не омогући јавност приликом провјере свих облика знања (члан 44. став 2. овог закона),
- ж) ако организује испите супротно утврђеним роковима (члан 45. ст. 1. и 2. овог закона),
- з) ако не омогући студенту остваривање права из члана 45. став 5. (члан 45. став 5. овог закона),
- и) ако врши избор у звања супротно одредбама чл. 74, 75, 76, 77, 78, 79 и 80. (чл. 74, 75, 76, 77, 78, 79 и 80. овог закона),

- ј) ако не распише конкурс и не утврди одговорне наставнике и сараднике (чл. 81. и 86. овог закона),
 - к) ако не закључи уговор са студентом који је уписан на ту високошколску установу (члан 98. став 1. овог закона),
 - л) ако не води матичну књигу студената, евиденцију о издатим јавним исправама, евиденцију о испитима и друге евиденције прописане од стране Министарства (члан 126. став 1. овог закона),
 - љ) ако прије расписивања конкурса за упис нових студената не утврди и Министарству не предложи висину школарине за наредну школску годину за све студијске програме (члан 134. став 3. овог закона),
 - м) ако прије расписивања конкурса за упис нових студената не објави висину школарине за наредну школску годину (члан 134. став 7. овог закона),
 - н) ако не ускладе опште акте са овим законом (члан 151),
- (2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у високошколској установи новчаном казном од 500 до 1.500 КМ.

Члан 140.

- (1) Новчаном казном од 5.000 до 15.000 КМ казниће се за прекршај високошколска установа:
- а) ако додјељује звања која нису предвиђена овим законом и Уредбом о коришћењу академских титула, стицању научних и стручних звања (члан 6. став 3 овог закона)
 - б) ако обавља дјелатност високог образовања ван сједишта без одобрења Министарства (члан 13. став 5. овог закона),
 - в) ако добит коју оствари бављењем дјелатношћу високог образовања не користи за развој и унапређење дјелатности високог образовања (члан 18. став 3. овог закона),
 - г) ако изводи студијски програм за који није добио рјешење о испуњености услова и дозволу за рад (члан 19. став 2. овог закона),
 - д) ако обавља дјелатност високог образовања у Републици а није уписана у Регистар (члан 20. став 1),
 - ђ) ако је уписала студенте на студијске програме за које јој је ускраћена акредитација (члан 24.),
 - е) ако додјељује академска звања и дипломе које нису наведене у рјешењу о акредитацији (члан 26),
 - ж) ако приватна високошколска установа не обезбиједи финансијска средства за завршетак студија код друге високошколске установе за све студенте уписане прије доношења одлуке о престанку рада (члан 27. став 2. овог закона),
 - з) ако након добијања дозволе за извођење новог студијског програма у првој години његовог извођења врши упис студената у више године студија (члан 39. став 2. овог закона) и
 - и) ако супротно подацима из евиденције коју води изда јавне исправе (чл. 127, 128, 129. овог закона)
- (2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у високошколској установи за прекршај из става 1. овог члана новчаном казном од 1.000 до 3.000 КМ.

Члан 141.

Новчаном казном од 600 до 2.000 КМ казниће се лице које објави стручни, научни или умјетнички рад а за који се недвосмислено утврди да је плагијат (члан 50. овог закона).

Члан 142.

Примјена одредби из чл. 139, 140, 141 овог закона не искључује обавезност примјене других управних мјера и радњи прописаних овим законом и другим прописима.

XIV - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Признавање стечених звања

Члан 143.

- (1) Лица која су завршила студиј према прописима који су били на снази до ступања на снагу овог закона имају право да користе стручна и научна звања у складу са прописима према којима су их стекла.
- (2) Лица из става 1. овог члана могу тражити од високошколске установе у којој су стекли та звања да им у поступку и под условима предвиђеним овим законом и статутом високошколске установе, односно њене организационе јединице изда јавну исправу о еквиваленцији прије стеченог академског назива с новим академским називима у складу са Уредбом о коришћењу академских титула, стицању научних и стручних звања.
- (3) У поступку еквиваленције раније стеченог звања са новим звањима, високошколска установа може додијелити звање *bachelor* студентима који су завршили студиј по раније важећим прописима у трајању од најмање три године.
- (4) У поступку еквиваленције раније стеченог звања са новим звањима, високошколска установа може додијелити звање мастер искључиво студентима који су завршили студиј по раније важећим прописима у трајању од најмање пет година.
- (6) Министарство ће одредити високошколску установу која ће поступити у складу са ставом 2. овог члана уколико високошколска установа на којој је стечено звање, односно научно и стручно звање или њен правни слѣдник не постоји.
- (7) Лица из става 1. овог члана имају право и на издавање додатка дипломи.

Члан 144.

Докторат наука стечен према прописима који су били на снази прије ступања на снагу овог закона истовјетни су са докторатом наука стеченим према овом закону, па лица која су их стекла имају иста права као и лица која су докторат наука стекла према овом закону.

Статус наставника и сарадника

Члан 145.

- (1) Лица изабрана у академска звања (наставници и сарадници) која та звања имају на дан ступања на снагу овог закона задржавају та звања до времена на које су бирани.
- (2) Започети избор у звање наставника и сарадника према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона окончаће се према тим прописима, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.
- (3) Просвјетна инспекција спровешће надзор над законитошћу избора наставника и сарадника на свим високошколским установама у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.
- (4) Наставнику и сараднику за кога се утврди да нема избор или реизбор у складу са законом престаје радни однос.

Статус студената

Члан 146.

- (1) Студенти уписани на дипломски и постдипломски студиј и студије на вишим школама, до ступања на снагу овог закона, могу завршити ове студије по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија, најдуже за двије године по истеку редовног трајања студија.
- (2) Након увођења студија према овом закону, студенти који не доврше у року предвиђеном у ставу 1. овог члана студиј према старом студијском плану и програму, могу студиј наставити према овом закону и на одобреном студијском програму, у складу са статутом високошколске установе.
- (3) Студенти из става 1. овог члана могу се укључити у студијске програме који се организују у складу са овим законом, на начин и под условима утврђеним статутом високошколске установе.

Члан 147.

- (1) Лица која су стекла научно звање магистра или су започели студије за стицање тог звања по раније важећим прописима имају право започети поступак за стицање научног степена доктора наука према одредбама ранијих прописа закључно са школском 2011/2012. годином, с тим да се научни степен доктора наука може стећи закључно са 30.09.2015. године.
- (2) Високошколска установа која је организовала постдипломски студиј за стицање научног степена магистра наука, да би могла да заврши почети студиј дужна је да у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона испуни услове за акредитацију и добијање лиценце за други циклус, прописане овим законом и подзаконским актима донесеним на основу њега.
- (3) Високошколска установа може организовати трећи циклус (докторске студије) када добије дозволу за извођење студија трећег циклуса у складу са овим законом и подзаконским актима донесеним на основу њега.

Статус високошколских установа

Члан 148.

(У случају да члан 14. а буде предложен у коначној верзији нацрта овог закона)

(1) Приватне високошколске установе које су добиле дозволу за извођење студијских програма из правних, медицинских и педагошких научних области до ступања на снагу овог закона, не могу вршити упис нових студената на тим студијским програмима.

(2) Студенти уписани на студијске програме из става 1. овог члана могу завршити студијске програме најдуже за двије године по истеку редовног трајања студија.

Рок за доношење подзаконских прописа

Члан 149.

Влада ће донијети уредбу:

а) о стицању научних и стручних звања и коришћењу академских титула (члан 6. овог закона) и

б) о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова (члан 13. овог закона) у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 150.

Министар ће донијети правилник:

а) о регистру високошколски установа и регистру наставника и сарадника (члан 9. овог закона),

б) о критеријумима за избор у научно-наставна звања и умјетничко-наставна звања којим се ближе уређују услови за избор у научно-наставна звања и умјетничко-наставна звања (члан 78. овог закона)

в) о садржају и начину вођења евиденције коју води високошколска установа (члан 126. овог закона),

г) о саставу и начину рада Комисије за информисање и признавање докумената из области високог образовања (члан 115. овог закона) у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 151.

Високошколске установе ће ускладити своје статуте и друге опште акте са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 152.

Рок за акредитацију високошколских установа у Републици је август 2011. године.

Члан 153.

(1) Овај закон не односи се на теолошке факултете, високе теолошке школе и теолошке академије и Високу школу унутрашњих послова.

(2) Високошколске установе и високе школе из става 1. овог члана могу бити у саставу универзитета, што се регулише посебним уговором.

Престанак важења

Члан 154.

Ступањем на снагу овог закона престају да важе Закон о високом образовању (“Службени гласник Републике Српске” број 85/06, 30/07).

Ступање закона на снагу

Члан 155.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број:

2009. године
Бања Лука

Предсједник Народне скупштине

Мр Игор Радојичић, с.р.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Преднацрта закона о високом образовању

I - УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона садржан је у Амандману XXXIII т. 6. и 12. на члан 68. Устава Републике који прописује да Република Српска уређује и обезбјеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, правни положај предузећа и других организација, њихових удружења и комора, економске односе са иностранством, који нису пренесени на институције Босне и Херцеговине, тржиште и планирање као и радне односе, заштиту на раду, запошљавање, социјално осигурање и друге облике социјалне заштите, здравство, борачку и инвалидску заштиту, бригу о дјечи и омладини, образовање, културу и заштиту културних добара и физичку културу, као и члан 70. тачка 2. Устава Републике Српске, којим је утврђено да Народна Скупштина Републике Српске доноси законе.

II - РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Република Српска је реформу високог образовања, у области законске регулативе, започела 2006. године, тачније доношењем Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“ број 85/06 и 30/07). С обзиром да је Закон о високом образовању Републике Српске ступио на снагу прије Оквирног закона о високом образовању у Босни и Херцеговини (“Службени гласник Босне и Херцеговине” број 59/07 и 59/09) којим је утврђено да ће се закон Републике Српске и кантонални закони из области високог образовања ускладити са критеријумима дефинисаним наведеним законом, Министарство просвјете и културе приступило је измјенама и допунама Закона о високом образовању.

Такође, кроз примјену Закона о високом образовању уочено је да одређена законска рјешења треба прецизније и јасније или у потпуности на другачији начин дефинисати, што је исказано и кроз примједбе које су долазиле од стране високошколских установа, студената и других друштвених партнера. Усклађивањем с Оквирним законом и узимајући у обзир потребне измјене законских рјешења, обим измјена важећег закона са већ постојећим измјенама је прешао дозвољени обим измјена те је Министарство приступило доношењу новог закона.

III - ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ РЈЕШЕЊА У ЗАКОНУ

- Поглављем I - Основне одредбе (чланови од 1-8.), регулисан је предмет закона, дјелатност, циљеви, принципи и нивои високог образовања као и приступ високом образовању.

У члану 5. којим су регулисани нивои високог образовања, као новина су уведени струковни студији на првом и другом циклусу студија, што је дефинисано у наведеном члану у ставу 1. тачка а) подтачка 2) и подтачка 3) „основне струковне студије, на којима се изводи струковни студијски програм који оспособљава студенте за примјену знања и вјештина потребних за укључивање у радни процес и које трају најмање три а највише четири године и које се вреднују са најмање 180 односно 240 ECTS бодова“ а први циклус основних струковних студија води до струковног звања *professional bachelor* за одређену област или еквивалента, те у истом ставу тачка б) подтачка 2) „други циклус струковних студија води до струковног звања *струковни мастер*, стеченог након завршеног првог циклуса струковног студија и траје једну или двије године а вреднује се са 60, односно 120 ECTS бодова и то на начин да у збиру са првим циклусом представља 300 ECTS бодова.“

У члану 8. став 3. наведено је да се упис студената и пријемни испит на свим високошколским установама организују у истом временском термину, што је новина у односу на постојећи Закон.

- Поглављем II - Високошколске установе (чланови од 9-29) регулисане су врсте високошколских установа, научни институти и друге научноистраживачке установе и организације, оснивање и престанак рада високошколских установа, лиценцирање, самовредновање и оцјена квалитета, поступак акредитације високошколских установа и статусне промјене.

У члану 10. став 1. предвиђено је да универзитет у свом саставу или у саставу својих организационих јединица може имати научне институте, центре и друге научноистраживачке организационе јединице, у складу са статутом универзитета, што је новина у односу на постојећи Закон који је ту могућност давао само универзитетима. Овакво рјешење предложено је и од стране Министарства науке и технологије и од стране факултета.

У члану 13. став 2. Преднацрта прописано је да високошколска установа испуњава кадровске услове за почетак рада и обављање дјелатности ако има у радном односу са пуним радним временом најмање једну половину од укупног броја наставника потребних за извођење наставе на свим наставним предметима студијског програма, за све године студија на свим циклусима које организује, осим на академији умјетности.

Новина у овом рјешењу односи се на обавезу високошколске установе да у радном односу са пуним радним временом најмање једну половину од укупног броја наставника потребних за извођење наставе на свим наставним предметима, док се у важећем Закону та обавеза односила само на обавезне предмете.

Потреба за предлагањем оваквог рјешења налази се у чињеници да су поједине високошколске установе приликом лиценцирања студијског програма наводиле и до 70 одсто изборних предмета како би смањиле број потребних наставника, што није у складу са стандардима и што свакако не доприноси квалитету високог образовања.

Одредбе којима је регулисано оснивање и престанак рада високошколских установа су највећим дјелом претрпјеле измјене и њима је регулисано да је обавеза оснивача да приликом оснивања и јавних и приватних високошколских установа упути елаборат о оправданости оснивања, путем Министарства, Народној скупштини Републике Српске на разматрање ради добијања сагласности (члан 14. Преднацрта). Важећим законом ова обавеза се односила само на јавне високошколске установе.

Чланом 14. став 4. прописано је да је Министарство дужно прибавити мишљење Савјета и ресорног министарства за област за коју се оснива високошколска установа и уз Елаборат прослиједити Народној скупштини.

У Преднацрту је уграђена и алтернатива члану 14. у којој је у ставу 4. регулисано да се приватне високошколске установе не могу оснивати за извођење студијских програма из правних, медицинских и педагошких научних области с обзиром да су студијски програми из ових области од посебног друштвеног интереса за Републику Српску.

У члану 18. став 3. дефинисана је обавеза високошколских установа да добит коју остваре бављењем дјелатношћу високог образовања могу користити само за развој и унапређење високог образовања. Овако рјешење је предложено с обзиром да је високо образовање дјелатност од посебног друштвеног интереса и као такво не може да се третира као профитабилна дјелатност.

У члану 19. у ставу 1. дефинисана је обавеза високошколске установе, која је уписана у Регистар високошколских установа, да увођење новог студијског програма врши на исти начин и по поступку као и код оснивања високошколских установа, што у постојећем Закону није било довољно прецизирано.

Чланови од 22. до 26. дефинишу поступак акредитације високошколских установа и усклађени су са одредбама Оквирног закона о високом образовању у Босни и Херцеговини.

Одредбе од 27-29. Преднацрта закона регулишу статусне промјене тј. поступак и начин на који се могу вршити статусне промјене и усклађено је са Оквирним законом, као и обавеза високошколске установе да у статуту наведе студијске програме које изводи а у случају увођења новог студијског програма има обавезу да изврши измјене и допуне статута, прије подношења захтјева за одобрење новог студијског програма.

- Поглавље III – Образовна дјелатност (чланови од 30-50) регулише организацију студија, обим студија, трајање школске године, студијски програм, провјеру знања и завршни рад и дисертацију. У члану 30. став 1. наводи се да се високо образовање може стицати и ванредно, што је усклађивање са Оквирним законом.

Ставом 2. истог члана је регулисано да студијским програмом морају бити прописани облици и начин извођења наставе за ванредни студиј и за учење на даљину. У истом члану ставовима 3. и 4. регулисано је да се начин извођења ванредног студија уређује статутом уз обавезу стицања ECTS бодова, на исти начин као и на редовном студију те да се код учења на даљину испити морају полагати у сједишту високошколске установе.

Потребно је навести новину прописану чланом 39. став 2. којим је регулисано да високошколска установа након добијања дозволе за извођење новог студијског програма у првој години његовог извођења може вршити упис студената само у прву годину студија. Овакво рјешење је предложено с обзиром да у поступку лицензирања већина високошколских установа не обезбиједи довољан број наставника за извођење наставе на вишим годинама студија и да је природно да се настава новог студијског програма на

вишим годинама организује након што студенти заврше прву годину на том студијском програму.

Чланом 45. ст. 4, 5. и 6. Преднацрта закона регулисани су услови за упис у наредну годину за студенте који нису остварили услове за упис у наредну годину, односно нису остварили најмање 60 ECTS бодова. Предвиђено је да студент који је остварио најмање 45 ECTS бодова у текућој школској години ради остварења укупног броја од 60 ECTS бодова потребних за упис наредне године може извршити обавезе на преосталих највише 15 ECTS бодова у накнадном испитном року који утврди високошколска установа. Новина у односу на постојећи Закон је и рјешење којим је предвиђено да студент, у случају да не испуни услове за упис наредне године, има право да прати и полаже испите из наредне школске године до броја бодова које је остварио у претходној школској години.

- Поглавље IV - Институционална аутономија и правни субјективитет (чланови од 51-54) регулише аутономију и овлашћења високошколске установе.

- Поглављем V - Организација високошколске установе (чланови од 55-70), регулисани су органи управљања и руковођења, састав управног одбора, сената, права и обавезе ректора и директора високе школе, органи у организационој јединици односно начин одлучивања и доношења одлука наставно-научног вијећа факултета и академије, функција директора менаџера. Извршено је усклађивање са одредбама Оквирног закона о високом образовању у Босни и Херцеговини.

- Поглавље VI - Академско особље (чланови од 71-97) дефинише права и обавезе академског особља, академска звања у високошколским установама, услове за избор академског особља, период избора у академско звање, поступак ангажовања професора емеритуса, као и гостујућег професора, поступак за избор наставника и сарадника и радни однос академског особља. Усклађивањем са Оквирним законом радни односи су прецизирани тако да радни однос на неодређено вријеме могу засновати само редовни професори а друго академско особље закључује уговор о раду на одређено вријеме и то на период на који је изабран.

Чланом 78. Преднацрта предвиђено је доношење Правилника о критеријумима за избор у научно-наставна и умјетничко-наставна звања, како би се избјегле недоумице и различита тумачења законских одредби у поступку избора у звање.

- Поглавље VII - Студенти (чланови 98-108), регулише закључивање уговора о студирању између студента и високошколске установе, права и обавезе студената, дисциплинску одговорност студената, престанак статуса студента и студентско представничко тијело.

У члану 108. став 2. Преднацрта предвиђено је да је студентско представничко тијело, код избора студента у органе организационе јединице, обавезно провести консултације са студентима организационе јединице.

- Поглављем VIII - Одговорности, права и обавезе надлежних органа (чланови 109-110), као надлежни органи у области високог образовања наведени су Влада Републике Српске и Министарство просвјете и културе и њихове надлежности у смислу овог закона.

- Поглављем IX - Тијела у области високог образовања (чланови од 111-120) регулисана су тијела у области високог образовања, надлежност, начин именовања и избора и њихове надлежности.

- Поглавље X - Признавање страних високошколских исправа и вредновање студијских програма (чланови од 121-125), дефинише признавање страних високошколских исправа и вредновање студијских програма.

- Поглављем XI Евиденције и јавне исправе (чланови од 126-132), регулишу се питања вођења евиденције и матичне књиге студената, као и издавање јавних исправа из дјелатности високошколских установа.
- Поглављем XII - Финансирање јавних високошколских установа (чланови од 133-136), регулишу се питања финансирања јавних високошколских установа, извори прихода и начин коришћења средстава. У Преднацрту закона ово поглавље је регулисано и алтернативно.
- Поглављем XIII - Надзор и казнене одредбе (чланови од 137-142), регулишу се питања надзора у спровођењу овог закона (управни надзор у спровођењу овог закона врши Министарство а инспекцијски надзор Републичка управа за инспекцијске послове путем просвјетне инспекције), казне за прекршаје високошколским установама и одговорним лицима у случају кршења одредби овог закона.
- Поглављем XIV – Прелазне и завршне одредбе (чланови од 143-155) регулишу се права и обавезе студената уписаних на високошколске установе прије ступања на снагу овог закона, права на коришћење академског звања, односно научног и стручног звања лицима која су та звања стекла прије ступања на снагу овог закона, рокови за започињање поступка за стицање научног звања доктора наука за лица која су стекла научно звање магистра или су започели студије за стицање тог звања по раније важећим прописима, статус високошколских установа које су прије ступања на снагу овог закона добиле дозволу за рад Министарства просвјете и културе, статус наставника и сарадника изабраних у академска звања у високошколским установама на основу раније важећих прописа, рок за акредитацију високошколских установа и рок за доношење прописа за спровођење овог закона.

IV - ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска средства.